UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Septima an laici vel monachi vel q[ue]libet inferio[rum] ordinu[m] sint admittendi in accusatione maioru[m]? No[n], de iure nouo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

nō debet remitti cauſa ad iudicem a quo fuerit appellatum: cum iudex appellationis pnunciare debeat appellationem eſſe iuſtam vel iniuſtam: quod vix faceret iudex a quo appellatur.

a ℭ Pronunciare. Etiā ex prioribus inſtrumētis, vel etiam ex nouis: vt C. de tēpo. appel. per hanc. C. de ap. eos. §. j. nouas em̄ cauſas appellationis poteſt audire iudex: vt extra de appella. ꝯſtitutis. in fi. ff. de appella. ſcio. in fi.

Iudex appellationis an poſſit de pncipali cogſcere.

a ℭ Pronūciare. Pone ergo ꝙ alicui ſit cōmiſſa cauſa ap. iudex ille pnūciat appellationem iuſtā: nunqd icipiet de nouo cognoſcere de principali negocio? hec lex videtur velle ꝙ non, ſʒ ꝙ poſſit: eſt arg. ex̄ de teſt. raynucius. in fi. et C. de re. cre. generaliter §. ſinautē. in fi. ꝛ in aut. de ſan. epiſ. §. ſi qs cōtra aliquē. col. ix. ꝛ ex̄ de appel. vt debitus. in fi.

† Adde ꝙ ſi ꝫ i habilez accuſatorē nō opponitur, vʒ iudiciū. l. hos accuſare. §. l. iulia. ꝛ ibi bar. et. l. ſi placet. ff. de accuſa.

Q Uod vero. Hec. q. diuiditur in. vij. partes. In prima parte pbat per. xij. autho. ſanctorū patrum ꝙ laici clericos accuſare non poſſunt: ꝛ qꝛ ſunt minores: ꝛ qꝛ ad eundē ordinē pmoueri nō poſſunt: et qꝛ eos nō recipiūt in ſua accuſatione: et (qđ eſt validius) qꝛ oppido eis ſunt infeſti. Scđa ibi: His authoritatib⁹. Tertia ibi: Huic oppoſitiōi. Quarta ibi: De his. Quinta ibi: Itē penitētes. Sexta ibi: Itē cum balaam. Septima ibi: Item illud. Io. de fan.

nem vel iniuſtam tantū liceat pronunciare[a] vel iuſtam.

Hec om̄ia in. vij. lib. Cod. inuenies a titu. de appellationibus. vſqꝫ ad tit. ne liceat i. vna eademqꝫ cauſa.

ℭ Queſtio. vij.

Quod vob[b] laici in accuſatione epōꝝ nō ſint audiēdi, Euariſt⁹ papa teſtat̄, dicens. †

ℭ Laici in epoꝝ accuſatione non ſunt recipiendi.

NOn eſt a plebe aut a vulgaribus hominib⁹ arguēdus vel accuſand⁹ epiſcopus licet ſit inordinatus: quia pro meritis[c] ſubditorum diſponitur a deo vita rectoꝝ. Ideo iſta dico, qꝛ inſidiator bona ſepiſſime ſolet ꝯuertere in malum, ꝛ in electis ponere maculam.

Itē Syluester pa. ℭ Laic⁹ clericum non accuſet.

NUllus laic⁹ audeat clerico[b] crimen inferre.

Item Marcellus papa.

ℭ De eodem.

LAico nō liceat quemlibet clericū accuſare.

Item Julius papa.

ℭ Anathematizat⁹ ſacerdotes accuſare nō poteſt.

IN ſancta Nicena ſynodo ſtatutum eſt, vt nemo anathematizatus[e] in noſtrā ſuſcipiatur accuſationē: nec illi qui nos in ſuam nolūt recipere accuſationē, cū nos ſuper illos[f] ſciamus a dño cōſtitutos, nō illos ſup nos: ꝛ ſicut maior nō poteſt a minore iudicari, ita nec obligari[g]: qꝛ rarū eſt omne quod magnū[h] eſt. Portemus onera omnium qui grauantur. Quinimmo hec portat in nobis beat⁹ Petrus apoſtol⁹: cuius vice fungimur legatione, ꝛ cui⁹ regula informamur: quatenus ei⁹ fulti auxilio nunc ꝛ in perpetuum ab omnib⁹ tueamur aduerſis. Item Euſebius.

ℭ De eodem.

lapidationis: vt. xij. q. ij. non liceat. vt dixi. xvj. q. j. conſtitutū. In his autē oībus ita demū admittūtur, ſi bono zelo denuncient crimina. extra de ſimo. licet hely. in fi. ꝛ ſi accuſatus fuerit vite ſuſpecte. ꝫ. e. q. j. in primis. quia ſi accuſat⁹ eſt ſuſpecte vite, admittūtur laici male vite. ſi autē bone vite: tunc tantū laici bone vite. ex̄ de ſimo. per tuas. Clerici vero cōtra clericos admittuntur, niſi ſint criminoſi vel irregulares: vt. j. ea. preſumūt. ꝛ ca. lator. et ca. ipſi apl'i. tales tamen q̄ ſunt irregulares, bene admittūtur ad accuſationem eorū qui ſunt eiuſdem ordinis cum eis vel inferioris: vt. j. e. ipſi apl'i. ꝛ. c. teſtes. ſimil'r monachi audiunt̄. ex̄ de accu. ex parte. ꝛ. c. olim. ꝛ hec q̄ dca ſunt de ſolenni accuſatione. Sʒ in denūciatione criminis (vt dicunt qdaʒ) omnes admittunt̄: argu. xxiiij. q. j. quiſqs. ꝛ qꝛ cuilibet dictum eſt hoc, Si peccauerit in te ꝛc. xxij. q. v. hoc videtur. xxiiij. q. iij. tam ſacerdos. Arg. ꝯtra. xxxv. q. vj. epō in ſynodo. ꝛ extra de accuſa. cum oporteat. Quid iuriſ ſit de hoc, not. ꝫ. e. queſt. j. ſi peccauerit.

Clerici clericos accuſare pñt.

Clerici laicos accuſare nō poteſt.

ℭ Caſus. Hic intitulatur. vij. q. qua queritur an laici ſint admittēdi ad accuſationē epōꝝ, vel clerici inferiores vel monachi. ꝛ allegat G. p vtraqꝫ parte. ꝛ p̄mo ꝙ nō admittant̄: ꝛ poſtea ꝙ admittant̄: opi. plures faciēdo, ꝛ inſerendo ſolutiones. Quid autē iuris ſit de hoc, in ſumma huius queſtionis inuenitur.

Laici an poſſint clericos accuſare.

b ℭ Qđ vero. ſm̄ Baz. laici ſi ſunt bone fame, admittunt̄ ad accuſationē clericoꝝ: arg. j. e. clericos aut laicos. ꝛ G. idē ſentit. Alij dicūt ꝙ laic⁹ ppriū p̄latū ppter delictū accuſare poteſt: qꝛ ſua intereſt habere prelatū bonū: vt dixi. xxiij. diſt. illud. Communior eſt opinio ꝙ non poſſit niſi ſuā iniuriā pſequatur: vt. iiij. q. vj. omnibus. extra de teſti. decetero. ꝫ. ea. q. j. prohibentur. niſi in crimine hereſis. j. ea. ſacerdotes. ꝛ capi. oues. ꝛ in ſimonia. extra de ſimo. tāta. ꝛ in crimine leſe maieſtatis. xv. q. iij. ſane. C. de epiſ. ꝛ cle. ſi quēqꝫ. ꝛ i crimine ſacrilegij ſm̄ quoſdā. xvij. q. iiij. §. qui autē. ꝛ in crimine di-

NOn eſt. ¶ Caſ⁹. Querebat̄ hic an laici poſſint accuſare epm̄ ſuū male ꝛ inordinate viuentē. Et reſpondet̄ ꝙ nō, duab⁹ rationibus. Una eſt, qꝛ p meritis ſubditoꝝ qñqꝫ dant̄ mali prelati: ꝛ qꝛ diabol⁹ qñqꝫ infamat bonos, ꝛ bona cōuertit in malum.

c ℭ Pro meritiſ. j. viij. q. j. audacter. ꝛ. vj. q. j. ex merito.

d NUllus laicus. ¶ Clerico, vel moniali, extra de accuſa. meminimus. †

IN ſancta. ¶ Caſus. Querebat̄ a Julio papa vtrū excommunicati vel laici poſſint clericū accuſare. Et reſpondet ꝙ non admittuntur excommunicati nec laici: ꝛ hoc pbat pluribus rationibus. Una quia nō recipiūt clericos in ſuam accuſationē: ꝛ quia clerici ſunt ipſis maiores: ꝛ quia portant onera omnium, ꝛ funguntur vice apoſtolorum.

e ℭ Anathematizatus. j. iij. queſt. iiij. nullus. hoc pprie eſt. vel id eſt ſeparatus a conuerſatione clericorū: quia laic⁹. j. e. laici. ꝛ. xxiiij. queſt. iij. certuʒ. ꝛ. vj. queſt. j. illi qui. ꝛ ca. omnes.

f ℭ Super illos. ꝫ. diſt. x. certum. ꝛ ca. ſuſcipitis.

g ℭ Ita nec obligari. i. accuſari. xxj. diſt. inferior.

h ℭ Quod magnum. ꝫ. diſt. xciij. legimus. Io.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Laicos. ¶ Caſus Dicitur hic ꝙ laici nō admittun tur ad accuſationem clericorum quatuor rationi bus: quia nō ſunt eiuſdem cōuerſationis cum clericis: et q2 ſunt clericis inimici: ⁊ q2 nolunt imitari grauitatē eo2: ⁊ q2 nolūt accipere clericos in ſuā accuſationem.

d ¶ Agāt. Si prelati ſunt heretici/vel excōmunicati vel non ſeruant canones, vel ſimoniaci, vel notorij fornicatores: tunc poteſt recedi ab eis ante ſentētiam. xix. diſt. nullus. vj. q. vlti. ſane. xxxij. diſtinct. nullus. in alio crimine ante ſniam ꝯnō eſt recedendū ab eis. viij. q. iij nonne. et. xv. q. vj. ca. vlti. Jo. hoc corrigit pro parte extra de temp. ordi. ca. ſi. B.

a ¶ Laicos. Certū eſt ꝙ laicus, proſequēs propriam iniuriam admittitur ad accuſationem clerici coram clerico iudice vt extra de teſti. decetero. Nūquid ergo ⁊ econuerſo clericus admittitur ad accuſationem laici cora3 laico iudice ſi proſequatur ſuam iniuriam? Dicūt quidam ꝙ nō. nam vbi crimen irrogat penam ſanguinis/ clericꝰ intereſſe non poteſt: vt. xxiij. q. vj. his a quibus. ſed ſi nō irrogat penā ſanguinis/ bene pōt. Alij dicunt ꝙ in nullo crimine clericus poteſt accuſare laicū: arg. xj. q. j. nullus. q2 non poteſt in crimine teſtari cōtra ipſum. xj. q. j. teſtimoniū. et ſic fallit regula que eſt. iij. q. vj. oibus. agat ergo clericꝰ ciuiliter de crimine.

b ¶ Nō accuſaſſe epōs. Jn hoc. c. aſſignant tres rationes quare laici nō admittunt contra clericos. quarta aſſignatur. ꝯ. e. le. oibꝰ. q. c. j. quinta eſt q2 magnū eſt ꝙ clerici accuſent ab eis: vnde debet eſſe ra. rum: vt. ꝯ. ea. pxi. ca. Jo.

Laicos[a] non accuſaſſe epiſcopos[b] hactenus obſeruatum et conſtitutū eſt: quia nō ſunt eiuſdē conuerſationis: ⁊ oppido eis quidā infeſti exiſtūt: quippe cū vita eorum et cōuerſatio debeat eſſe ſecreta, et a laicorū actibꝰ remota: nec ab eis impeti debēt etiā qui eo2 caſtitatē ⁊ grauitatem nolūt imitari: maxime cū eos nolunt recipere in ſuis accuſationibus.

Item Fabianus papa.

¶ Nec clerici i accuſatiōe laicorum, nec laici in accuſatiōe clericorum ſunt ſuſcipiendi.

Sicut ſacerdotes vel reliqui clerici a ſecularium laicorū excludūtur accuſatione: ita illi ab iſtorū ſunt excludendi ⁊ alienandi criminatione. ⁊ ſicut illi ab iſtis, ita et iſti ab illis non recipiuntur: quoniam ſicut dñi ſacerdotum ſegregata debet eſſe conuerſatio ab eorum conuerſatione, ita et litigatio: quia ſeruū dei non oportet litigare[c], ſed mitem eſſe ad omnes.

Itē ex conci. Maguntino.

Decretū ꝛeſt vt pbrī ſuos plebeios et accuſare ⁊ atteſtioniare poſſint. Si autē neglexerint, ſui gradus periculo ſubiacebunt.

Item Clemens.

¶ Laici clericos accuſare nō debent.

Sacerdotes ⁊ reliqui ſacre eccle miniſtri, oēſq3 plebes epiſcopos ſuos diligere debent, ⁊ eorum preceptis obedire, etiam ſi ipſi aliter (qđ abſit) ꝙ debent agant[d], niſi in fide errauerint.

Item. ¶ De eodem.

Qualis cōdemnatio eis immineat qui i patres peccāt, diuina ſcriptura oſtēdit dicēs. Si em̄ cham[e] q2 nō operuit pudenda prīs, maledictus eſt: multo ampliori[f] cōdēnatione digni ſunt qui patribus legatione dei fungētibus contumeliā inferunt.

Perſone inferiorū ordinum in ſuperio2 accuſationem recipiende non ſunt.

Unde Sylueſter papa.

¶ Minores non debēt accuſare maiores.

Clericus[g] aduerſus exorciſtam, exorciſta aduerſus acolythū, acolythus aduerſus ſubdiaconū, ſubdiaconus aduerſus diaconum, diaconus aduerſus preſbyterum, preſbyter aduerſus epiſcopum accuſationē dare aut teſtimoniū ferre non valet.

Item zepherinus papa.

¶ De eodem.

Maio2[h] quiſpiā, mino2ū accuſationibus non impetatur[i]. Item Anacletꝰ papa. ¶ De eodem.

Sentētia cham filij noe damnātur qui ſuorum doctorum vel prepoſitorum culpam produnt[k], ceu[l] cham qui verenda patris non operuit.

Qualis cōdēnatio. ¶ Caſus. Dicitur ꝙ quilibet debet obedire ſuo prelato: nec ei detrahere: et hoc probat exēplo chā qui maledictꝰ fuit quia non operuit pudenda prīs ſui. ſed multo fortius eſſent maledicti q̄ patribus ſuis ſpiritualibus detrahunt, et contumelias inferunt.

e ¶ Cham. xxiiij. q. iij. ꝯ. ſed qui.

f ¶ Ampliori. argu. ꝙ in eodē gñe delicti plus peccamus erga prēs ſpirituales ꝙ carnales: vt. xxx. q. iij pictacium.

¶ Perſone. ¶ Caſus. Oſtē ſū eſt ſupra ꝙ laici nō admittūtur ad accuſationē clerico2. modo oñdit ꝙ clerici inferioris ordinis nō admittunt ad accuſationē ſuperio2. vſq3 ad. ꝯ. his auctibus.

Clericꝰ ¶ Caſus. Querebatur a ſylueſtro vtrū minores clerici irregulares vel infames poſſit accuſare ſupiores. ⁊ certe reſpondet ꝙ nō: nec ꝯtra eos teſtificari poſſunt.

g ¶ Clericꝰ. hoc capi. nō tenet. Uel loquit de his q̄ propter irregularitatē nō poſſunt ad altiora pmoueri/ vt bigami, ⁊ corpore vitiati. al's eſſet ꝯtra oēm rationem ⁊ vt. ꝯ. ea. lator. Et dic clericus. ſ. pſalmiſta ⁊ oſtiarius.

Prelati criminoſi añ ſētētia3 derelin q̄ pñt.

Jſta glo. reputat ſing. p doc. ad hoc ꝙ ab epō non ſeruāte canones pōt recedi vt ab excōmunicato.

Peccamꝰ plꝰ erga patres ſpūales ꝙ carnales.

Dicit lau. patres ſpirituales dñr ſacerdotes. vj. q. j. ſacerdotes. ꝟ. hi q̄dē. al's eſt. c. p ſe.

Sicut. ¶ Caſus. Sicut clerici remouētur ab accuſatione laico2ū, ita ⁊ laici remoueri debent ab accuſatione clericorum: quia ſicut diſcreti ⁊ ſeparati ſunt laici a conuerſatione clericorum: ſic etiam debent eſſe clerici diuiſi ab accuſatione laicorum.

c ¶ Litigare. extra de ſyndi. c. vno.

Sacerdotes. ¶ Caſus. Jn hoc ca. dicitur ꝙ quilibet inferior prelato ſuo obedire debet etiā ſi malus ſit, niſi erret in fide.

h Maiorum. ¶ hoc. c. ſimiliter non tenet.

i ¶ Jmpetat. criminoſe/ ſi de clericis intelligas.

k Sententia. Cham ⁊c. ¶ Produt. tales deponuntur. xlvj. diſt. accuſatores.

l ¶ Ceu, id eſt ſicut.

ruit, ſed irridenda mōſtrauit.

Item Euſebius papa.

¶ Oues paſtorem ſuum (niſi a fide exorbitauerit) nō debent accuſare.

Oues q̄ ſuo paſtori ɔmiſſe ſunt, eū[a] nec rep̄hendere, niſi a fide exorbitauerit: nec vllaten⁹ accuſare poſſūt: quia facta paſtorū oris[b] gladio[c] ferienda nō ſunt: q̄ꝯ̄ꝫ reprehendēda[d] recte videātur.

His authoritatib⁹ probaꝶ ꝙ ſubditi ſiue ſint laici ſiue clerici, prelatos ſuos accuſare nō poſſunt. Uerū de criminoſis et de infamib⁹ intelligendum eſt: qui vitam ſuorū prelatorū parati ſunt reprehēdere non imitari: qđ ex verbis Anacleti datur intelligi, qui ait.

¶ Quare laici in accuſatiōe epiſcopoꝝ non audiantur.

Laici in accuſatiōe epiſcoporū audiendi non ſunt: q̄ꝛ oppido eis quidā infeſti ſunt: et indignum eſt vt ab eis accuſenꝶ qui eoꝝ grauitatem nolunt imitari[e]. Idem.

¶ Sacerdotes non niſi a viris idoneis et probatis accuſari poſſunt.

Accuſatio quoq̄ꝫ eorū ſup qua nos cōſulere voluiſti: nō niſi ab idoneis et probatiſſimis viris q̄ ſuſpitionibus[f] ꝛ ſcelerib⁹ carent fieri debet: q̄ꝛ ꝛ dn̄s ſacri corporis ſui tractatores a vilibus ac reprobis et non idoneis p̄ſonis infamari noluit nec calūniari ſed ipſe proprio flagello peccantes ſacerdotes[g] a templo eiecit. Unde liquet ꝙ ſummi ſacerdotes .i. epi, a deo ſunt iudicādi, nō ab humanis aut praue vite[h] hoībus lacerādi: ſed potius ab oībus fidelibus portandi: ipſo dn̄o exemplū dante quando per ſeipſum et non per alium vendentes et ementes eiecit de tēplo ſacerdotes. Nullus em̄ (vt reor) inueniꝶ inter illos qui velit ſeruum ſuū[i] ab alio q̄ꝫ a ſe iudicari: quod ſi p̄ſumptū fuerit, aut multa indignatione ipſe iraſciꝶ, aut potius vindictam querit ſuper eum. vnde ꝛ dn̄s ait per p̄phetā, Qui vos tangit, me tangit: ꝛ tangit pupillā ocłi mei. ¶ Et paulopoſt, Si detractores quorūcunq̄ꝫ grauiter iudicanꝶ, ꝛ in perditionis laqueū cadunt: multo mag̃ laceratores ꝛ detractores atq̄ꝫ accuſatores famulorum dei damnanꝶ: et in barathrū (niſi ſe correxerint, et per eorum ſatiſfactionem condignam egerint penitentiā) indubitanter cadunt: ꝛ vindicibus flammis exuruntur.

¶ Hec ꝛ alia periculoſa cōſiderantes apłi cōſtituerūt ne facile cōmouerenꝶ aut lacerarētur vel accuſarenꝶ colūne[k] ſancte eccleſie dei: que apłi et ſucceſſores eoꝝ non immerito dicuntur. Sed ſi quis[l] aduerſus eos vel eccleſias eorū cōmotus fuerit, aut cauſam

a ¶ Oues. ¶ Eum. criminoſe. ſi de clericis intelligas: dic, hoc cum prelatus eoꝝ eſt bone opinionis.
b ¶ Oris. Jd eſt locutionis.
c ¶ Gladio. Jd eſt lingua.
d ¶ Reprehendenda. i. reprehenſibilia. j. ea. nos. ſiue ſit cōtra. ſ. xxj. diſtinc. nolite. j. vj. q. j. oues.
¶ His authoritatibus. ¶ Hec eſt. ij. pars q̄ōnis, i qua vult p̄bare ꝙ laici ſi boni ſunt accuſāt clericos. ſed hmōi allegatio ſuperficialis eſt: q̄a aliter canones intelligūtur. hoc tn̄ p̄bare nitiꝶ p. ix. authoriꝶ. Jo. de f.
¶ Caſus. Modo concludit Gra. ex ſupradictis ꝙ ſubditi laici vel clerici nō accuſant ſuos prelatos: ſed dicit G. ꝙ hoc intelligēdum eſt de infamibus ꝛ crimioſis, q̄ parati ſunt reprehendere ſuos p̄latos. et hoc probat per ſequentia.
e Laici. Nolunt imitari. Propꝶ hoc verbū inducit G. hoc ca. Sed hic vacat arg. a ɔ̄rio ſm̄ H. et Lau. vn̄ ſubaudi maxime. Hic videas qđ no. lxxxj. diſt. p̄bꝶ. in glo. cū capiꝶ ꝛc̄. Archi.
Accuſatio. ¶ Caſus. Queſitum fuit ab Anacleto vtrū epiſcopi poſſint accuſari a malis hoib⁹ ꝛ ſceleratꝫ. Et certe rn̄det ꝙ nō: ſꝫ a bonis et fide dignis vel fidelibus ſunt poti⁹ ſupportandi. et hoc p̄bat exēplo dn̄i: q̄ p ſeipſum ementes et vendētes eiecit de templo. Et exemplo etiā dn̄i ſecularis fortiter īdignantis cum videt ſeruū ſuuꝫ ab aliquo alio iudicari. et hoc in prima parte. Jn ſcđa parte dꝛ ꝙ ſi detractores quorūcūq̄ꝫ grauiter puniunꝶ, multo forti⁹ detractores famuloꝝ dei. Jn tertia parte diciꝶ ꝙ apłi et eoꝝ ſucceſſores talia cōſiderantes ſtatuerunt ne facile quis attentet accuſare vel lacerare prelatos: ꝛ ſi quis eos accuſare vel cōuenire voluerit, primo eos charitatiue admo-

Cōc. tex. i. l. queꝯ̄ꝫ. ꝛ ibi decto. et bo. glo. C. đ epiſco. et cleri.

ij. ps.

neat: quod ſi non fecerit, excōmuniceꝶ. Secūda ibi: Et paulopoſt. Tertia ibi: Hec et alia.
f ¶ Suſpitionib⁹. Suſpecti ab accuſatiōe et teſtimonio repelluntur. j. ea. teſtes. iij. q. v. accuſatoribus.
g ¶ Sacerdotes. Jd eſt ſimoniacos.
h ¶ Aut praue vite. Argu. ꝙ nec etiā in excepto crimine laicus praue vite eſt admittendus contra clericum: qđ verū eſt niſi prius clericus fuerit male fame vel opiniōis: vt. ſ. e. q. j. in primis. in fi. ꝛ ex̄ de ſimo. licꝫ hely. ꝛ ca. p tuas. vt dictū eſt ſupra in ſumma.
i ¶ Seruū ſuū. Dn̄s eſt iudex in cauſa ſerui ſui, vt hic. ꝛ hoc de ɔſuetudine: alꝛs falſū eſt: vt ex̄ de fo. cōpe. cum cōtingat.
k ¶ Colūne. Sic et prohibet lex columnas cuiuſlibꝫ domus tolli: vt. ff. de lega. j. l. cetera. C. de edi. p̄ua. l. ij.
l ¶ Sed ſi quis. Hec pars vſq̄ꝫ ad finem loquitur de cauſis ciuilib⁹ vel criminalibus ciuiliter p̄poſitis. naꝫ hoc capitulum de laicis loquitur. vn̄ de nō poteſt intelligi de criminalibus cauſis: quia in illis nō auditur laicus contra clericū, etiam ſi premoneret eum. hoc ideo dico, quia nō concedo ꝙ in accuſatione ſit premittenda admonitio: vt extra de ſimo. licet. et capi. per tuas. et de accuſa. qualiter. ſed denūciationē ſemper precedere debet canonica monitio: vt per eadē iura p̄batur. Nec obſtat ex̄tra de accuſa. ſi quis epiſcopus. quia illa in denūciatione loquitur. De hoc notatur. xij. q̄ō. ij. indigne. Tamen vbi denunciatur crimen ſimonie, non eſt neceſſaria admonitio: quia de illo non poteſt quis penitere retento ordine: vt. j. queſtio. j. ſi quis neq̄ꝫ. et q̄ōne. vij. requiritis. lꝫ ſit argu. contra. j. q̄ōe vlti. patet. et extra de ſimo. licet. cui hodie ſtatur ſcilꝫ quia moneatur vt dimittat bene-

Laic⁹ etiā in excep. crimin bus nō admit. niſi ɔtra clericū.

zach. ij. c.

Admonitio p̄cedat denūciationē.

idē ꝺ cās in crimie hereſeos ꝛ leſe maie ſtatis. ſm̄ L.

habuerit: prius[a] ad eos recurrat charitatis ſtudio: vt familiari colloquio ea ſanēt cōmoniti que ſananda ſunt: ⁊ charitatiue emēdēt que iuſte emendanda cognouerint. Si autē aliqui eos priuſq̄ hoc egerit lacerare, accuſare vel infeſtare preſumpſerint, excōicētur: et minime abſoluātur anteq̄ per ſatiſfactionem[b] (vt iam dictum eſt) cōdignā penitētiam egerint: quoniā iniuria[c] eorū ad Chriſtum pertinet, cuius legatione funguntur.

Item Alexander.

C. Cōmunione priuetur qui priuatim aduerſus ep̄m conqueritur, priuſq̄ familiariter eum conueniat.

SI q̄s erga ep̄m vł actores[d] eccleſie quanlibet querelam iuſtā ſe habere crediderit: nō pri⁹ primates aut alios adeat iudices, q̄ ipſos a quib⁹ ſe leſum exiſtimat, familiariter cōueniat: nō ſemel, ſz ſepiſſime[e]: vt ab eis aut ſuā iuſtitiam accipiat, aut excuſationem. ſi aūt ſecus egerit, ab ipſis aut ab aliis cōmunione priuetur[f] tanq̄ apl'orū patrūq̄ aliorum contemptor.

Item Euariſtus papa.

C. Niſi opinione diſcuſſa non audianꝭ accuſatores epōꝝ.

SI q̄ ſunt vituperatores[g] aut accuſatores epōꝝ[h] vel reliquoꝝ ſacerdotum: nō opꝫ eos a iudicib⁹ eccl'ie audiri anteq̄ eoꝝ diſcutiaꝭ exiſtimationis ſuſpitio vel opinio: qua intētione[i], qua fide, qua temeritate, qua vita, qua conſcientia[k], quove merito: ſi pro deo, aut ꝓ vana gl'ia, aut ꝓ inimicitia vel odio, aut cupiditate[l] iſta preſumpſerint.

Item Calixtus papa.

C. Maiores natu non accuſent niſi qui ſint recte fidei et conuerſationis.

QUerendū eſt[m] in iudicio cui⁹ ſit ꝯuerſatiōis

ficium quo retēto nō poſſet penitere. Vel dicas ſpeciale eſſe in eccl'ia vt ſemp primo admoneat q̄ ꝓponatur querela contra eam: ſiue ciuiliter ſiue alio mō agatur.

a Prius. J. xxiij. q. v. ad fidem.

b Per ſatiſfactionē. Quod videꝭ eſſe ſpeciale in eo qui offendit eccleſiam, vt prius ſatiſfaciat q̄ abſoluatur: vt ex̄ de verbo. ſigni. ex parte. alias ſufficit q̄ iuret: vt ex̄ de ſentē. excō. per tuas.

Clericus iniuriā eccleſie factam remittere nō poteſt.

c Iniuria. vnde nec clericus poteſt remittere iniuriā factā eccleſie: vt. xxiij. q. iiij. ſi is qui. Joan.

SI quis. ¶ Caſus. Si quis ꝯtra ep̄m vel actores eccleſie querelam habuerit non vadat ad iudicē: niſi prius ep̄m vel oeconomos eccl'ie ſepiſſime commoneat vt ab eis iuſtitiā cōſequatur, et ei ſatiſfaciāt: q̄ ſi cōtra fecerit, cōmunione ꝑuetur. Et itelligitur hoc ca. in cauſa ciuili tm̄, ⁊ d' honeſtate.

d Actores. Actor conſtituitur a nō dn̄o, et authoritate iudicis, et ad p̄ſentes lites tantum. inſtit. de cura. §. vlti. ff. qd̄ cuiuſq̄ vniuer. item eoꝝ. §. actor. et hoc ideo q: actor cum decreto fit: et decretū non extenditur ad futura. ff. de vſuris. l. j. Sed procurator ſemp a vero dn̄o conſtituitur, et ab initio, et ad vnam litem et ad plures, ⁊ ad preſentes et ad futuras. ff. eo. l. iij. et. C. de procura. neq̄. Syndicus ab vniuerſitate, et ad vnam et ad plures cauſas cōſtituitur preſentes et futuras, ⁊ de authoritate epi. C. de epiſco. ⁊ cleri. omnes qui. §. et hoc nihilominus. Canon tamen oēs adminiſtratores eccleſie vocat ꝓcuratores. j. q. iij. ſaluator. ſm̄ canones prelatus ⁊ ante lit. cōteſt. ⁊ poſt ꝓcuratorem cōſtituit: vt extra de iura. calum. ca. cum cauſam.

Idē Alex. de ymo. in l. ſciant. §. et hec qui dic. C. d' iure de libe. et dn̄i in cap. eo in fi. de appel. li. vj.

Sub. imo dz. xxiij. q. iiij. ſi is q. Arc.

Add. idem tenuiſſe Bar. et Bal. i. l. vnica. C. ne d' l ſua cā iud.

e Sepiſſime. Jd eſt ter. xvj. q. vij. oēs decime.

f Priuetur. Hic videtur q̄ epiſcopus poſſit aliquē pro propria iniuria excōmunicare et punire: vt. xlv. diſtin. et qui emendat. ⁊. xxiij. q. iiij. guiliſarius. cōtra eſt xxiij. q. iiij. inter querelas. ⁊. q. v. de occidendis. vbi videtur q̄ iudex pro ſua iniuria nō debet reum occidere cuius iudex eſt. Diſtingue quia ſi iniuria tāgit ſpecialiter prelatum, nō poteſt excommunicare aliquem pro tali iniuria. ſi tangit eccleſiam, poteſt. Nam epiſcopus poteſt eſſe iudex in cauſa ſue eccleſie: ſicut procurator fiſci eſt iudex in cauſa fiſci: vt. C. vbi cauſe fiſcales. l. j. ſic imperator eſt iudex in cauſa fiſcali. ff. de his que in teſtamen. delen. l. proxime, et tamen reos fiſci imperatoris dicitur. ff. ne quid in loco publico. l. j. §. hoc interdum.

Ar. ꝫ xvj. qō. vj. ꝯſue. in fi. vbi de hoc.

SI qui ſunt vituperatores. ¶ Caſus. Queſitū fuit ab Euariſto vtrum clerici indiſtincte ſint admittendi ad accuſationem epiſcopoꝝ et alioꝝ clericorum. Et reſpōdet q̄ nō: ſed pri⁹ examinari debent accuſatores vtrū ſint bone fame vel nō: et qua intentione veniant ad accuſandum: vtrū ꝓ deo: vel vana ſeu inani gloria: vel odio: vel inimicitia: vel etiam cupiditate ſiat ab eis accuſatio. Idem fere dicitur in ſequēti capitulo: eo tamē addito q̄ ignoti ⁊ viles non recipiunꭓ ad accuſationem.

g Vituperatores. Id eſt conuiciatores: qui depoſiti curie tradentur. xj. q. j. ſi quis ſacerdotū. niſi fecerit ex calore iracundie: vt. ſ. e. q. iij. ſi quis iratus. Joannes. Hoc hodie falſum eſt q̄ tradūtur curie ſeculari niſi eēt poſt excōmunicationē cōtumax. extra de iudi. cap. cum non ab homie. fallit in caſu ſpeciali, d' cri. fal. ca. ad falſariorū. vbi depoſitus ſtatim traditur curie ſeculari. B.

Scilꝫ q̄ tradi tur ſtati curie de hoc le. ⁊ no. iij. qōe iiij. clericus. Archi.

An autē teneaꝭ iſt' def' vid' Guil. d' ſuza. in l. teſtiū C. de teſti. et ꝑ bal. i. l. ij. §. qd̄ obſuari. l. vlt. col. C. d' iura. calū. ⁊ ali q̄d per bar. i. l. ſi. circa med'. ff. d' hie q. vt indi. ſꝫ ꝑ cōi opi. optime facit qd̄ no. glo. i. l. q̄ in raſſe. § ſi pr' i ꝑ. acq̄ ſiti. ff. de iure iuran.

h Epiſcopoꝝ. Hec duo capiꭓ. loquūtur de ſuſpectis vel ignotis ⁊ de his qui ſuā iniuriā nō proſequuntur.

i Qua intentione. An faciant aīo nocendi: vt. xxiij. q. v. prodeſt.

k Conſcientia. Si ſit conſcius criminis.

l Aut cupiditate. pecunie. ſ. e. q. j. prohibentur.

m Querendum eſt. Hic dicitur idem qd̄ in precedēti capitulo. Et dic querendum eſt, ſcꝫ a iudice etiā ſi aduerſarius non querat. ff. de poſtula. l. quos prohibet. ⁊. xxx. qō. v. iudicantem. ⁊. ſ. e. alieni. ⁊ arg. C. de queſtionibus. ſeruos. et loquitur hoc capi. et precedens de ignotis, vel de notis et ſuſpectis: quia tales perſone integri ſtatus eſſe debent. ff. de teſtibus. queſitum. Sed obiicio tibi: ſi iudex querat de conuerſatione huius teſtis, oportet q̄ querat ab aliis. Similiter oportet q̄ querat de conuerſatione illorum de quibus queritur de conuerſatione iſtius: et ſic in infinitū procedet iudex: quod reprobatur extra de reſcrip. cum in multis. libro. vj. Si autem iudex ab ipſo teſte querat an ſit fur vel homicida, ſtulta eſſet queſtio: cum nemo illud fateretur de ſe. Reſpondeo. ſi eſt ignotus, bene poteſt ab eo querere an ſit liber vel ſeruus. Ab aliis autem notis inter quos eſt conuerſatus, querere de fa-

ma iſtius. Poteſt etiam iudex in genere querere ſic dicendo. Es tu talis vt poſſis eſſe teſtis: vt.ff.de queſtio. l.j.§.qui queſtionem.

a ¶ Accuſat. In accuſationibus ergo nõ preſumitur quis dign⁹ niſi hoc probetur ¶ .j.e.criminationes. Sic in oblatiõe eucha riſtie: vt de conſe. diſt.ij.tribus gradibus. Et in ordinibus.xxiij.diſti. quãdo. ⁊ i eleemoſyna.xlij.di.quieſcamus. Item excõmunicat⁹ qs creditur propter periculum vitãdum potius ꝙ non: vt ex̃ de ſenten.excõ. per tuas. ⁊ cap.cũ deſideres.§.ſecũ de queſtioni. ſic in impetratione venie etatis tenetur impetrans probare inſtituta morũ ſuorũ / et teſtimoniũ vite honeſtioris, ⁊ animi probitatem.i.ſe eſſe idoneum vt.C.de his qui ve.eta.impe. l.ij.al'as circa notos potius preſumitur quis dign⁹ ꝙ indignus: vt ex̃ de p̃ſump.dudũ.

b ¶ Neſcit. Per hoc patet ꝙ loquitur de ignotis.

c ¶ Maiores.i. clericos.

Accuſatio. ¶ Caſ⁹ Queſitum eſt a Sixto papa qualiter recipienda ſit accuſatio epiſcopoꝝ. Et reſpõdet dicẽs ꝙ nõ eſt facile recipienda ſine diſcuſſione accuſatorũ. Et hoc ꝓbatur authoritate dñi dicentis nõ eſſe accipiẽdam vocem mendacij. Et authoritate Pauli qui dixit aduerſus preſbyterum inſcriptionem nõ eſſe faciẽdam ſine duobus vel trib⁹ teſtibus, multo minus ergo cõtra epiſcopum.

d ¶ Facile. Id eſt abſq; inquiſitione.

Si quis. ¶ Caſ⁹ Quidã cõuenit epiſcopũ vel oeconomũ eccleſie in cauſa pecuniaria, queſitum fuit vtrũ propter hoc a cõione eccl'ie ſit remouẽdus. Et reſpondet ꝙ nõ: ſi nil cõuicij vel criminationis obiecit.

e ¶ Conuicij. Non tamen ex hoc ſequitur ꝙ propter conuiciũ ipſum poſſit excõmunicare: vt.xxiij.qõ.iiij. inter querelas. Vel hic nõ fuit tm̃ epi cauſa / ſed eccleſie. vel propter hoc remouẽdus eſt a cõmunione a metropolitano, ſed nõ ab epiſcopo. Uel dic ſi conuiciũ redundat tm̃ in perſonam epi: q2 dicit / tu es filius ruſtici: tũc non poteſt. ſed ſi dicit eum ſimoniacũ: q2 hoc redundat in eccleſiam / bene poteſt.

Sunt nõnulli. ¶ Ex his oibus. ¶ Infert Gratian⁹ ex ſupradictis ꝙ illi remouentur ab accuſatione qui mala intentione veniunt ad accuſandum, ⁊ non ex charitate: et ꝙ criminoſi ſimul remouẽtur. Et hoc probat per ſequens capitulum.

et fidei et is qui accuſat[a], et is qui accuſat: qm̃ hi q̃ non ſunt recte fidei ac cõuerſationis, ⁊ quorum vita eſt culpabilis, et quoꝝ vita fides ⁊ libertas neſcitur[b]: nõ ꝑmittuntur maiores[c] natu accuſare: neq; viles perſone in eorum recipiũtur accuſatione.

Item Sixtus papa.

¶ Abſq; duobus vel trib⁹ teſtibus nõ recipiantur epiſcoporum accuſationes.

Accuſatio epoꝝ nõ eſt facile[d] recipiẽda: dicẽte dño, Nõ accipias vocẽ mẽdacij. Et ap'lus inquit aduerſus pbr̃m inſcriptionẽ non recipiendã abſq; duob⁹ vel tribus idoneis teſtibus. Si hec de preſbyteris vel ceterꝭ fidelibus ſunt precauenda: quanto magis de epiſcopis.

Item ex cõcilio Aurelian̄.

¶ Pro ſola conuentione epiſcopi nõ ſubmouetur aliquis a communione.

Si qs ab epõ vel ab eccleſia vel de ꝓprio iure crediderit aliq̃d repetendũ, ſi nihil cõuicij[e] aut criminationis obiecerit: eũ pro ſola ꝯuẽtione a cõmunione eccl'ie non liceat ſubmoueri.

Item Euariſtus papa.

¶ Quare ſubditi prelatos ſuos reprehẽdere non poſſunt.

Sunt nõnulli q̃ prepoſitos ſuos ꝑuerſe reprehendunt ſi vel parũ ipſis moleſti extiterint.

Ex his oibus datur intelligi ꝙ illi ab accuſatione remouentur qui nõ affectione charitatis, ſ3 prauitate ſue actionis vitam eorum diffamare ⁊ reprehendere querunt.

Quod vero p̃miſſis authoritatibus criminoſi prohibeantur ab accuſatione prelatorũ, teſtatur Auguſt. in libro ſoliloquiorum[f] ita dicens.

¶ Non omnes ſubditi, ſ3 criminoſi tm̃ prohibentur accuſare prelatos.

Preſumũt p̃lati nõ debere ſe reprehendi vel accuſari[g] pro eo ꝙ canones non eos paſſim cõſtituunt accuſandos: qđ tm̃ negatur ſolis criminoſis[h]: cum de reprehendendo[i] veritas ipſa cõſtituat, Si male locutus ſum teſtimonium[k] perhibe de malo ⁊c̃. ¶ Opponitur[l] huic diſtinctioni. Ipſi ſacri canones

f ¶ In libro ſoliloquioꝝ.i.pſalmorum.i.ſolius ſpũſſancti eloquiũ: q2 ſolo inſtinctu ſpiritusſcti ibi locutus eſt: de quo habetur de peni.diſtinc.ij. querendum.

Preſumũt p̃lati. ¶ Caſ⁹ Quidã prelati dicebãt ſe nullo modo eſſe accuſãdos eo ꝙ canones ſtatuerũt eos nõ eſſe paſſim accuſãdos Sed Augu. dicit hoc eſſe intelligendum de criminoſis. Et hoc probat exẽplo dñi eſſe verum: qui cũ accuſaretur, dixit, Si male locutus ſum teſtimoniũ perhibe de malo.

g ¶ Uel accuſari. Arg. laicos poſſe accuſare clericos.j.ea. clericos. et.xxiij.diſt. illud. et.C.de offic.rect. ꝓuin. iuſtiſſimos. ſed corrigitur talium opinio ex̃ de teſti. decetero.

h ¶ Criminoſis. ſc3 clericis.

i ¶ Reprehendendo. ſupple, ſed non debent preſumere: cũ de ſe ⁊c̃.

k ¶ Teſtimoniũ. Cum debeat exemplificare de accuſatione, exẽplificat de teſtimonio: qđ ideo facit, q2 qui admittitur ad vnum / admittitur et ad reliquum.iiij.q.iij.teſtes. Io.

¶ Opponitur. ¶ Caſus. Dictũ eſt ſupra in.§.ex his oibus. ⁊ ca. preſumũt. ꝙ ſubditi criminoſi ſuos prelatos accuſare nõ poſſunt. Et ſic videtur ꝙ illi qui non ſunt criminoſi bene poſſunt accuſare. Sed opponitur huic diſt. illud ca. oves ⁊c̃. vbi dicitur ꝙ nõ admittuntur ſubditi niſi a fide exorbitauerint prelati. et ita innuitur ꝙ in eo ſolo caſu admittantur ſubditi. Sed Gratianus ſoluit dicens ꝙ illud ca. intelligitur tm̃ de criminoſis: et criminoſi et infames et ſerui contra quenlibet admittuntur in hereſi. Et hoc probat per ſequentia.

l ¶ Opponitur. Dixerat in illo.§.his authoritatibus. ꝙ ſubditi criminoſi ſiue clerici fuerint ſiue laici, nõ admittãtur ad accuſationem prelatoꝝ. vnde colligitur a ꝯtrario ſenſu ꝙ alij admittantur. Huic diſtinctioni obijcit: et poſt ea ſm̃ ſuam opinionẽ ſoluit: que talis eſt ꝙ laici nõ cri-

Marginal notes:

¶ Scil3 ꝑ aliq̃s l'ras autenticarũ pſonarũ q̃ ꝑ eis teſtioniũ ferant: vl' teſtimoniũ ꝑpl'i: vt le. ⁊ no. i iſto.c. criminationes, ſm̃ Inno. qui ita not. ex̃ đ accu. cum ꝑ Arc.

Soliloquium eſt pſalmus.

¶ vl' dic Dictoꝝ eſt.§. ex his oib⁹. et ca. pſumũt. ꝙ ſubditi crimioſi ⁊c̃. ſ3 B. dic.

Epũs excõicat ꝑpt cõuiciũ ſibi fcrm̃

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

minoſi poſſunt accuſare clericos: qđ falſum eſt: vt ex de teſti.decetero.niſi ſuam vel ſuoꝝ iniuriā proſequā-tur, ꝛ tunc non admittuntur ad teſtimonium.

¶ Huic oppoſitioni. ¶ Hec eſt.iij.pars huius.q.in qua probat ꝙ mali nō poſſunt accuſare prelatos ſuos: vel illi qui ad eūdem gradū puenire nō poſſunt.ꝛ hoc probat.p.vj.c.Jo.đ.f.

a ¶ Alieni erroris. ¶ Caſ⁹. Dicitur in iſto ca. ꝙ heretici, apoſtate ꝛ ſchiſmatici nō admittunt ad accuſandū (vt Dionyſius dixit) contra recte credētes et conſtitutionib⁹ obtēperantes. Et inducitur hoc ca. a contrario ſenſu: vt apparebit in.§. ſequenti. Et dicit hic apoſtata q̄ recedit a propoſito regulari vel clericali, vel a fide.

a ¶ Alieni erroris. ex tribus locis iſtius ca. argumētat Gra. a ꝯtrario ſenſu in ſequenti.§.

b ¶ Recedentē. id eſt apoſtatam.

c ¶ Non obediētez. i. ſchiſmaticū: vt.xix.diſtic.nulli. et.xxv.qōne.j.violatores.

d ¶ Nō poſſum⁹. Arg. ꝙ iudex pōt infamē repellere, lꝫ reus ipſum recipiat. xlv.diſti.licet.xxx.q.v.iudicantē.C.de queſt. ſeruos.in princip. iiij.q.iij.parētes.

(iiij.ps.) (Judex ꝑ ſe nō petēte multa facere pōt.)

diſtinguunt in quo caſu paſtores ſint accuſandi a ſubditis, dicentes: Oues paſtores ſuos non accuſent nec reprehendant, niſi a fide exorbitauerint. Ecce in quo caſu ſunt accuſandi a ſubditis, in alijs autem minime.

Huic oppoſitioni reſpondet ſic. Diſtinctio illa canonuꝫ de criminoſis ꝛ infamib⁹ intelligitur. Oues em̄ criminoſe et infames paſtorē ſuum accuſare vel rephēdere nō poſſunt, niſi a fide exorbitauerit. Ceterum ſi a fide exorbitauerit, tanta eſt labes hui⁹ criminis, ꝙ ad eius accuſationē ꝛ ſerui aduerſus dn̄m, ꝛ quilibet criminoſi et infames aduerſus quēlibet admittuntur.

Unde Dionyſius papa.

¶ Infames ꝛ heretici, homines bone fame accuſare non poſſunt.

Alieni erroris[a] ſociuꝫ, vel a ſui volūtarie propoſiti tramite recedentē[b], aut ſacris patrū regulis ꝛ ꝯſtitutionib⁹ nō obediētē[c] ſuſcipere nō poſſumus[d] nec debemus: nec impetere recte credētes, vel ſctōꝝ patrū ſanctionibus obtēperātes ꝑmittim⁹: q꞉ infames om̄es eſſe cēſemus qui ſuam fidem aut chriſtianā legem preuaricātur, aut apoſtolicā aut regularem libēter poſtponunt authoritatem.

Item ex concil. Toleta.iiij.

¶ Chriſtianos accuſare vel in eos teſtificari nō poſſunt q̄ fidem acceptam deſeruerūt.

Non pōt erga hoīes eſſe fidelis q̄ deo extiterit infidelis. Judei ergo qui dudū Chriſtiani effecti ſunt, ꝛ i Chriſti fide ꝑuaricati ſūt[e]: ad teſtimoniū dicēdū admitti nō debēt, quāuis ſe eſſe xp̄ianos annūcient: q꞉ ſicut in fide Chriſti ſuſpecti ſunt, ita ī teſtimonio hūano dubij habent. Infirmari[f] oportet eoꝝ teſtimoniū q̄ in fide falſi docētur, nec eis eſt credēdū qui veritatis a ſe fidem abiecerunt.

Itē Cai⁹ pa. Felici coreꝑo.

¶ Heretici, iudei, vel pagani xp̄ianos accuſare nō poſſunt.

Pagani vel heretici ſiue iudei non poſſunt chriſtianos accuſare[g], aut vocē[h] infamationis[i] eis inferre.

¶ In hoc.c. decernit vt heretici nō ipetāt recte credētes.

¶ Non poteſt. ¶ Caſ⁹. Quidā Judei facti ſunt Chriſtiani: et poſtea iterum preuaricati ſunt in fide: querebatur vtruꝫ eſſent admittendi ad teſtimoniū contra catholicos? et reſpondet ꝙ non, licꝫ chriſtianos eſſe ſe fateantur: q꞉ ſicut in fide ſuſpecti ſunt, ita in teſtimonio: nec poteſt apđ bonos homines eſſe fidelis qui deo extitit infidelis.

e ¶ Preuaricati. Ergo ſi nō ſunt preuaricati, videtur ꝙ ſunt admittendi, nonobſtante precedenti delicto: ſicut ꝛ alius q̄ fuerit i mortali: vt.iiij.qō.j.definimus. quod quidā negāt: cum nec ad ordines admittatur qui quandoꝗ fuit criminoſ⁹: vt xxv.diſt.primū.et vj.q.j.qui crimen. et.ff.de ri.nup.palam.vbi dicit, turpitudo licet intermittatur, non tamen deletur.ſic.ff. de fur.qui ea mente.Joan. Quid iuris ſit de hoc, dicitur extra de teſti. teſtimonium. vbi corrigitur hoc.B.

f ¶ Infirmari. ſupra.xix.diſt.ca. fi. vel aliter argu. ꝙ nō valet dictū teſtis ſi poſtea detegit eius infamia.

(Cōc. tex. in auk. gazaros. C.đ here. et.j. ea.cā.ꝛ q.c.bti.) (ad h⁹ xxxij.q.v.preceptū. vbi de hoc.)

Item arg. ꝙ iudex examinabit accuſatores ſicut ordinandos, vt eos repellat. xxiiij.diſt.quādo.ꝛ Greg. precipit Joanni vt inq̄rat de perſona accuſatoris. ĩ.e.q.j. in primis. ſic.xxiij.diſt.illud.ꝛ.j.e.criminationes.ꝛ pretor ſue dignitatis tuēde gratia indignos a poſtulatione remouet. ff.de poſtu.l.j.in pn̄.ꝛ repellit militē, licet aduerſarius velit eum admittere.ff.de procu.filiuſfamilias.§.milites.ꝛ quos pretor prohibet, in totū ꝛ omno ꝓhibet, etiā ſi aduerſarius cōſentiat: vt.ff.de poſtu.quos ꝓhibet. immo vbi aduerſario nō cōpetit exceptio, iudex ex officio ſuo excipiet: vt ex de appel.conſtitutis.ꝛ.ff.de peti.here.l.vlti. Sed cōtra. nōne ſic videtur iudicare ſm̄ conſciētiam? ꝛ ſcis q꞉ nihil ex ingenio ſuo et domeſtice volūtatis motu facere debet: vt.j.ca.proxi.ꝛ.iij.q.vij.iudicet? Reſpondeo iudicat in hoc caſu ex his que percipit in exercitio cauſe que ante eum agitur: nam cum coram ſe videt infamē, poteſt ipſum repellere: ſicut cum ſcit tempora appellationis elapſa eſſe, ſupplet de facto: vt.C.de tempo.appel.l.ij.in fine. ſic.xxviij.diſt.priuſꝗ̄.ſcꝫ de facto qđ conſtat iudici tāꝗ̄ iudici. extra de poſtu.bone.

g ¶ Pagani. ¶ Accuſare. Niſi ſuam iniuriam ꝓſequantur: vt.iiij.q.vj.omnib⁹. ſed heretici non, quia excōmunicati ſunt. extra de hereti.vergentis. et ca.excōmunicamus. Sed nunquid iſti ſcꝫ pagani ꝛ Judei audiuntur in exceptis criminibus? Dic ꝙ non, ſm̄ Hug. ſic. ſed ꝙ Judei poſſint, videtur. ex de iud.iudei. ſed decre. expreſſe contradicit, que dicit ꝙ teſtis debet eſſe fidelis: vt extra de teſtibus.licet.j.et ea ratione, quia ſunt in peccato mortali, et ſic nō ſunt audiendi. extra de teſti.ſuper eo.

(Idez tenet h̄ Jo.đ f. ad idez ex e.ti. teſtimoniū.ff. e.ti.ꝗ̄ſtū. ſꝫ ꝯ h⁹ facit qđ le. et dixi.ĩ. eađ.§. huic oppoſitiōi Archi.)

h ¶ Aut vocem. Oportet tamen clericos habere teſtimonium bonum ab his qui foris ſunt. j.viij.qō.j.licꝫ. de conſe.diſt.j.iubemus.

i ¶ Infamationis. vt ſe expurgare debeant.

¶ In hoc cap. ¶ Caſus. Dictum eſt ſupra in ca.alieni. ꝙ hereticus non accuſat catholicum: apoſtata non accuſat illum qui non eſt apoſtata, nec ſchiſmaticus pōt

accuſare illum qui non eſt ſchiſmaticus. Concludit ergo Gratianus a contrario ſenſu, ꝙ heretici admittuntur contra hereticos, ſchiſmatici contra ſchiſmaticos, apoſtate contra apoſtatas, quia equalitas fidei ⁊ conuerſationis eſt ſeruanda inter accuſantē ⁊ accuſatuz. Et hoc innuit ſequens capitulum ⁊ allegādo dicit ꝙ ſufficit ꝙ aliqs ſit bonꝰ ad hoc vt poſſit accuſare. Item hereticus non admittitur, cū ſit excommunicatꝰ: vt .j.xj.queſt.iij.cū ex communicato.

a ¶ Equitas. falſum dicit. ſufficit enim ꝙ accuſator ſit bone fame: licz accuſatus ſit melioris: vt.j.e.lator. Item in aliqs falſuz dicit: quia nec infamis infamez, nec criminoſus criminoſum accuſat: vt.vj.qō.j.qui crimē. † niſi prius eū tolerauit sciēs eū talem. extra de accuſatio. nulli. Sz poteſt dici hoc eſſe ſpeciale in epiſcopo vt non poſſit remouere ab accuſatione illos qs priꝰ tolerauit. Itē fallit in arenario qui pōt accuſare arenariū: vt.C.de inoffic. teſta. in arenam. Itez fallit in caſibus in quibus ſociꝰ criminis non repellit ſociuz: qs habes notatos.iij q.iij.liberi. ⁊.C.de teſti. quoniaz. alꝰs quilibet cuiuſcunqꝫ conditionis et quātūcūqꝫ criminoſus viles et criminoſos ab accuſatione vel teſtimonio repellit. vnde etiam ſocius a ſua accuſatione repellit ſocios viles ⁊ criminoſos. ff. de accuſa. hos accuſare. §. ſi ſeruus. ⁊.iij.queſtio.iiij.cap. penulti. quod falſum eſt in exceptis criminibus: vt ſupra in principio queſtionis notaui.

Infamis ifamē regulariter accuſare nō pōt. † dic vt le. ⁊ no. ex̄ ꝺ accuſa. c. j. Arc.

Si hereticus. ¶ Caſus. Hic tria dicuntur: vcz ꝙ ſi hereticus litiget cōtra hereticum, inter ſe admittitur teſtis hereticus: ſed ſi orthodoxus contra hereticum litiget, teſtimoniuz heretici pro orthodoxo valet: ſed ſi inter ſe litigent orthodoxi, teſtis hereticus non admittitur.

b ¶ Si hereticus. hec autem eſt falſa, quia nunqꝫ hereticus admittitur ad accuſandum: vt.j.iiij.q.j.c.j. forſe loquitur de minoribus hereticis qui non peccant in

Hereticus nūqꝫ accuſat.

vnde ecōtra intelligitur ꝙ heretici ab hereticis impeti poſſunt. Itē a tramite ſui propoſiti volūtarie recedentes non poſſunt impetere ſeruātes limitē ſue profeſſionis. Ex hoc datur intelligi ꝙ recedētes a ſuo ꝓpoſito, ſimiliter recedentes criminari poſſunt. Itē nō obediētes ſanctionibꝰ ſanctorum patrū nō poſſunt accuſare obtēperātes ſacris ꝯſtitutionibꝰ. In quo ſiīr intelligiꝭ ꝙ inobediētibꝰ inobedientes accuſare lz. Uñ gñaliter colligiꝭ ꝙ i accuſatiōe equalitas[a] fidei ⁊ cōuerſationis inter accuſantē ⁊ accuſatū ſemper cōſideranda eſt: vt is q̄ accuſat, vel par vel ſuperior inueniaꝭ. Itē nouellarū conſtitutio.

¶ Hereticus hereticum accuſare, ⁊ contra eum teſtificari poteſt.

Si hereticus[b] cōtra hereticū[c] litiget: cuiqꝫ eorū hereticū teſtē adducere licet. Si autē orthodoxus cōtra hereticū litiget: pro orthodoxo quidē heretici teſtimoniū valeat: contra orthodoxū autem ſolius orthodoxi teſtimoniū valeat. Item. Orthodoxis autē litigātibus ad teſtimonium nulli heretico pateat aditus. Sed queritur[d] ſi flagitioſiſſimꝰ catholicus poſſit conuenire hereticū de alio crimine qꝫ de hereſi? Huic qōſtioni ita reſpondetur: in quo hereticus inferior eſt, videlicet in regula fidei: in eo a malo catholico accuſari pōt. In quo autem ſuperior fuerit, videlicet in cōuerſatione vite, in eo a flagitioſiſſimo ꝯueniri nō poteſt. Itē qꝺ dicitur, paſtores[e] ꝓ ſuis actibꝰ magis ſunt tolerandi qꝫ corrigēdi, dupliciter intelligiꝭ: vel qꝛ a criminoſis tolerādi ſunt, ⁊ non corrigendi: vnde ibi ſubinfertur, qꝛ ſepe pro meritis ſubditorū deprauaꝭ vita rectoꝝ. Quorum ergo merito (deo permittente) vita rectorū deprauaꝭ, ab eis potius ſunt tolerādi qꝫ corrigendi: vel quia ſunt quidam qui ſepe deſerūtur a publicis documētis: et crimē qꝺ intendunt, ꝓbare non valent. De quibꝰ in homilia de penitentia Auguſtinus ait.

¶ Que publicis documētis probari non poſſunt, toleranda ſunt.

Peruſqꝫ † boni viri propterea ſufferunt aliorum peccata, ⁊ tacēt[f]: quia ſepe deſeruntur a publicis do-

precipuis articulis fidei qui non admittuntur in iudicijs. i. de his que acta ſunt corā iudice: ſed in alijs contractibus propter inopiā probationū admittuntur, nō tamen ſine tormentis: vt.iiij.q.iij.§. in criminali. ff. ſi res. ⁊.C.de here.l.vlti. Ioā. Sed certe ſm canones nō admittitur hereticus, cum ſit excōicatꝰ, et debeat ſtatim occidi. extra ꝺ here. excōmunicamus. ⁊ ca.pe.B.

c ¶ Cōtra hereticū. Arg. aliquid admitti ꝓ aliquo quod non admittitur ꝯ ſe. ſi. xxxvij. diſtin. c. ſi quid veri. Ar. ꝯtra. iiij.q.iij. ſi quis teſtibꝰ. Secundum eſt regulare: primū caſuale ꝓpter odiuz hereſis.

¶ Sed queritur. ¶ Caſꝰ Dictū eſt ſ.in.§. opponitur. in fi. ꝙ quilibet criminoſꝰ poteſt hereticum accuſare: modo incidētē qōſtionez mouet, an peſſimus catholicus poſſit accuſare hereticū de alio crimine qꝫ de hereſi? hāc queſtionē ſoluit Gratianꝰ dicens ꝙ in quo hereticꝰ eſt inferior: ſcz in hereſi, pōt a flagitioſiſſimo catholico accuſari. In quo autē hereticus eſt ſuperior: ſcilicet in cōuerſatione vite, non poteſt accuſari a flagitioſiſſimo catholico. Poſtea dicit ꝙ illud quod diciꝭ in primo capitulo huius queſtionis, et ca. accuſa. ⁊ aliqs multis ca. ſcz ꝙ paſtores ſunt potius tolerandi qꝫ corripiēdi a ſubditis, intelligitur de criminoſis, vel etiam de bonis qui crimina ꝓbare non poſſunt: ⁊ ad hoc inducit ſequens ca.

† Mas pleriqꝫ.

d ¶ Sed queriꝭ. hāc ſoluit Urbanus. xij.q.j. ſcimus. vel aliter, reſpicit illud qꝺ dr.ſ.e.§. oppoſiꝭ. et mouet incidentē queſtionē, ⁊ diuidiꝭ in duas partes.

e ¶ Paſtores. in prin.q. que tamen non ſunt verba illius cap. ſed ſenſus eſt eius.

Peruſqꝫ. ¶ Caſꝰ. Dicit hic Aug. ꝙ boni viri qñqꝫ ſciūt occulta pctā alioꝝ, ⁊ tñ tacēt, qꝛ ꝓbare non poſſunt eis iudicibus, vnde non imputatur eis.

f ¶ Et tacēt. Dicat tamē ei qui poteſt prodeſſe, ⁊ nō obeſſe. xxij. qō. v. hoc videtur. ſed in publico non debet dicere: vt. vj. q. j. ſi oīa. hec ergo taciturnitas nō obſtat

Taciturnitas qñqꝫ non obſtat.

cumētis quib⁹ ea q̄ ipſi ſciunt iudicibus[a] ꝓbare nō poſſunt. De his[b] etiā illud anacleti[c] intelligitur. Snīa Cham filij Noe dānanť q̄ ſuoꝝ doctorū vel prepoſitoꝝ culpā ꝓdunt, ceu cham q̄ pr̄is pudēda non operuit: ſʒ ridēda mōſtrauit. Hac em̄ authoritate ſubditi nō ꝓhibenť ab accuſatiōe, ſed a ꝓditione. Aliud eſt em̄ ꝓde re, aliud accuſare. Prodit qui nō ꝓbāda defert: accuſat qui reo p̄ſente crimē iudici offert probaturus quod intendit. ‡ Cham ſolus vidit pudenda patris: ⁊ ideo per eum intelliguntur qui cū ſoli ſunt cōſcij criminū ſuorū prelatorū, atq̄ ideo accuſare nō poſſunt: vitam tamen eorum infamādo alijs ridendam offerunt.

Item obijciť q̄ ſubditi etiam religioſi prelatos ſuos accuſare nō poſſunt. Legiť em̄ in Exodo[d] q̄ Maria ſoror Aaron que prima poſt trāſitum maris rubri ſumpto tympano hymnium cantare meruit, poſtea murmurans in Moyſem eo q̄ ethiopiſſaʒ duxerat in vxorē, a dn̄o lepra percuſſa eſt. Item in lib. Regū legiť q̄ cū Dauid fugeret a facie ſaul latuit in ſpelunca: in quā cum Saul diuertiſſet ad purgandum vētrem, Dauid precidit oram chlamydis ei⁹: qđ ſe feciſſe poſtea grauiter doluit, ⁊ vehemēter penituit. Saul a dn̄o erat reprobatus: ⁊ ex inuidia Dauid pſequebatur, vt eum morti traderet. Dauid erat vir hūilis ⁊ mitis, Sauli a dn̄o ſubſtitutus, p Samuelem vnctus in regē: ſed tn̄ q̄a precidit orā chlamydis ſaulis, grauiter fleuit: cū a Saule ſola adminiſtratiōe vnctionis ſeparareť. Unde datur intelligi q̄ ſubditi q̄uis religioſi ſint, prelatos ſuos crimino ſos accuſare non poſſunt. Nā per Saulem qui ventrē purgabat, prelati intelliguntur: qui malitiam corde cōceptam, in opus ꝓducūt. Item legiť in libro Reg. q̄ cum arca dn̄i reduceretur de Gabaa in Hieruſalem, a bobus recalcitrantibus arca īclinata eſt: cui dū Oza leuita manū adhiberet vt eam erigeret, a dn̄o percuſſus[e] interijt. Per arcam prelati intelliguntur: per Ozā ſubditi: per inclinationē arce caſus intelliguntur prelatoꝝ: per illum qui manū adhibuit, intelligūtur reprehendētes vel accuſantes vitā doctorū: qui a domino percuſſi intereunt.

His ita[f] reſpōdeť: verum eſt per arcam ſignificari prelatos, et p Ozā ſubditos. Illud ṽo falſum eſt q̄ p inclinationem arce, caſus ſignificeť prelatorū. Aliud eſt em̄ inclinari vel deſcendere: aliud cadere. Legitur em̄ q̄ ſaluator nr̄ ſe īclinauerit, ſicut qn̄ digito ſcribebat in terra: ⁊ de mōtib⁹ frequēter deſcenderit, in quos aſcēdebat, vł vt pnoctaret in orōne: vel vt diſcipulos in mōte altiora[g] doceret p̄cepta: vł vt turbas fugiēs, ex altitudine mōtis eas reſpicere et libere poſſet docere. Inclinatio vel deſcēſio humilitatē ſignificat: qua ſpūales nōnūq̄ carnalib⁹ cōdeſcendunt, vt eoꝝ infirmitati cōpatianť: iuxta illud apoſtoli, Quis infirmatur, et ego non infirmor?

Hos etiam[h] ſignificauerūt angeli quos Jacob vidit in ſcala deſcendentes. De his per ꝓphetam dicitur, Incli-

el qui nō poteſt ꝓbare. Item nō nocet ei qui nō pōt impedire: vt. ff. de Ihen. emp. l. rem alienā. vel etiā erubeſcit loq̄: vt. ff. de fur. l. penul. Itē nec nocet ei q̄ ſcit ſuuʒ ius durare. ff. qui. mo. pi. vel hypo. ſol. ſicut. §. nō videtur. als ſemp obſtat taciturnitas: vt ex̄ de his q̄ fi. a prela. ca. ij. et. liiij. diſt. ſi ſeruus.

iiij. ps. a Judicib⁹. iudici ergo faciēda eſt probatio, † nō aduerſario: vt. iiij q. iij. §. item in criminali. ṽſi. ſepe. ⁊ C. de cōdi. ob tur. cau. l. j. Arg. cōtra j. q. j. ſi quis eps.

† Ad idē est ꝑ pba. et ſtis. §. j. ṽ. cõ⁹. ⁊ ꝺ ele. ſcri pruʒ. §. ver. in pũn. Archi.

De his. Hec eſt. iiij. ps. hui⁹ q. i qua ꝓbat q̄ ſubditi ſecreto et pacifice pn̄t ſuos prelatos redarguere, n̄ aūt palā, niſi peccaſſent i publico. et ita oēs autho. quas inducit, debēt intelligi: ⁊ hoc ꝓbat p. iiij. exēpla et p. x. autho. ſctōrū patrū. Jo. de f.

‡ Cōc. text. i. l. libello: rū. ff. de accu. et ſ pna. vel. l. j. cū con. cū.

Caſus. Qui ſoli ſciūt, tn̄ accuſant ⁊ infamāt: intelligiť (vt dicit Gra.) qđ diciť. §. ca. ſentētia de cham, qui pudēda pr̄is non operuit: ſed ridenda mōſtrauit. ſed hac authoritate n̄ prohibenť ſubditi ab accuſatione, ſʒ a proditione: ſicut fecit cham: p queʒ intelligūtur illi q̄ ſoli ſciūt, alios tamen infamant.

Exo. xv. c. Nūe. xij. a. j. Re. xxiiij. a.

b De his, qui accuſant prelatos de crimine qđ non poſſunt probare.

c Anacleti. ſupra ea, ſententia.

Item obijcitur Caſus. Opponitur adhuc ſcʒ q̄ ſubditi etiam religioſi prelatos ſuos accuſare n̄ poſſunt. Et hoc ꝓbať quatuor obiectionibus. Prima eſt de Maria ſorore Aaron: que lepra ꝑcuſſa eſt qꝛ murmurauit in Moyſem qꝛ duxerat ethiopiſſam in vxorē. Secūda obiectio eſt de Dauid: qui cum fugeret a facie Saulis, ⁊ latitaret in ſpelunca: abſcidit oram chlamydis Saulis purgantis ventrem. De quo idem Dauid ſeipſum poſtea rephēdit. Tertia eſt de Oza: qui cum arca dn̄i reduceret de gabaa in hieruſalē, ⁊ bobus recalcitrantibus inclinaretur, manuʒ appoſuit. Quarta eſt q̄ infames efficiuntur qui accuſant prelatos ſuos: ⁊ ideo accuſare non poſſunt. Has obiectiones ſoluit, et dat cuilibet obiectioni ſuā ſolutionem Gratianus cōcludendo q̄ propter hoc non remouentur ſubditi ab accuſatione prelatorum. Et primo ſoluit quod dictū eſt de arca: et innuit q̄ per Mariā Dauid et Ozam, et p eos q̄ reputabantur infames, intelligūtur illi qui bonam fidem et bona facta ſuoꝝ prelatorum reprehendunt, bonitatē eorum obfuſcare volentes. Sed malos prelatos bene poſſunt accuſare. quod ꝓbat ſequēti capitulo: qꝛ mali prelati non ſunt prelati.

ij. Re. vj. a. j. Re. xxiiij. b. Joā. viij. a.

d In Exodo. Meli⁹ i libro Numeri. l. diſtinct. §. econtra.

e Percuſſus. qꝛ ea nocte non ſe ab vxoris amplexu abſtinuerat.

f His ita. Incipit reſpōdere his tribus obiectionibus: ⁊ p̄mo reſpōdet vltime.

g Altiora doceret. Arg. q̄ magiſter debet docere in alto.

h Hos etiam. Scilʒ ſpirituales predicatores.

ij. Co. xj. g. Gen̄. xxviij. Pſal. xvij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nauit celos,et deſcendit. Per arcam ergo inclinatā intelliguntur prelati qui ſubditorū culpā miſericorditer portāt: et eorū infirmitati humiliter cōpatiūtur. Unde bene dicitur ꝙ bobus recalcitrantibꝰ arca inclinata eſt. Boues quippe recalcitrātes,ſubditos ſignificant ſuis doctoribꝰ nō obediētes:quibꝰ dū prelati cōpatiūtur,quaſi bobꝰ recalcitrātibus arca iclinatur. Leuita qui manū adhibuit, ſignificat illos qui mie cōpaſſionē in prelatis ſuis reprehendūt: eoſq; in ſeueritatis amaritudinem erigere volūt. vñ bene leuita iſte oza dicitur. Oza quippe robuſtus dr. Illi ei robuſti dicūtur qui cū de ſua iuſtitia preſumūt,miam peccātibꝰ negādam putāt: ⁊ impēdentes reprehendūt. vñ a dño percuſſi intereunt:qꝛ iudiciū ſine mia erit illis q̄ nolūt facere miam delinquētibꝰ. cui ꝑ Salomonem dr: Noli eſſe nimis iuſtꝰ. qꝛ eſt nimis iuſtus qui perit i iuſtitia ſua. Sic ⁊ Moyſi illd intelligitur. Per Moyſem enim prelati intelliguntur:per ethiopiſſam vxorem peccatores intelligūtur. Moyſes ethiopiſſam vxorem ducit,cū quilibet predicator peccatorē[a] ſibi copulat,vt ex eo ſobolem bonorum operum deo gignere valeat. hanc copulam dum Maria id eſt ſubditi reprehendūt lepra peccati inficiuntur. Uel ꝑ Mariā ſynagoga itelligitur: que i Moyſem id eſt Chriſtū murmurauit: qꝛ ethiopiſſam id eſt eccleſiam de gētibus ſibi copulauit, quos lepra pfidie et erroris ſordidos fecit. Non ergo his authoritatibꝰ ſubditi ꝓhibētur ab accuſatiōe ſuoꝝ ꝓlatoꝝ: ſꝫ monētur ne reprehēdāt miſericordē cōpaſſionē eorū. Item[b] per Saulē prelati intelliguntur, et per Dauid[c] ſubditi. Saul[d] purgans ventrē eos ſignificat qui maliciā corde conceptā,foras in opus ꝓducunt. Sed in preciſione chlamydis nō ſignificatur niſi reprehenſio pcti. per chlamydē em̄ regis ptās intelligitur. Hāc precidit qui prelatū ſnia dānationis ferit:qđ nulli ſubditorū licet. facta em̄ paſtoris, ouis gladio.i.ſententia dānationis a ſubditis ferienda nō ſunt. Hinc eſt qđ Hiero.ait ſuper Marcum de pōtifice qui ſcidit veſtimēta ſua. Sciſſio veſtis ſciſſionem ſignificat ſacerdotij:qđ in ꝓrimo erat ſcindendū et auferendū a iudeis. Uel ꝑ Dauid ſignificantur qui nequitiā ſuoꝝ prelatoꝝ vidētes,maiora eorū pctā cōtēnunt,minima vero et leuia quaſi extremā oram chlamydis precidētes reprehendere ⁊ lacerare ſatagūt. Uel qꝛ Saul ſolus[e] diuertit in ſpeluncā in qua Dauid ſolus latebat:idem ſuꝑ hoc poteſt intelligi qđ de Cham dictum eſt: qui ſolus vidit pudenda patris: que non cooperuit,ſed ridēda mōſtrauit. Hac itaq; authoritate nō inhibetur ſubditis accuſare prelatos ſi accuſabiles fuerint. Item probatur ꝙ ſubditi prelatos ſuos accuſare nō poſſunt etiā ſi religioſi fuerint. Infames em̄ ſunt eoipſo ꝙ ſuoꝝ doctoruꝫ vitā reprehēdere conantur. Infames em̄ fiunt (vt canonū tradit authoritas) oēs qui in patres armantur, ⁊ q̄ doctoꝝ ſuoꝝ vitā reprehendūt vel accuſant. Nullus aūt infamis in accuſatione prelatorum eſt audiēdus,niſi forte a fide exorbitauerit: vt.ſ̄.dictū eſt. Cū ergo ſubditi eoipſo ꝙ i accuſationem prelatoꝝ ꝓſiliūt infames efficiūtur: infamibus aūt copia accuſandi denegatur: ptꝫ ꝙ ſubditi prelatos ſuos accuſare non poſſunt.

His ita reſpondetur[f], Non omnes prelati pro prelatis habentur:nomen enim non facit epiſcopum,ſed vita.

Unde Gregorius Januario epo ſcribit.

Quem etas nō vita ſeniorem facit, grauiter eſt increpandus.

Paulus[g] dicit,ſeniorem ne increpaueris. Sed hec eius regula[h] tunc eſt obſeruanda[i], cum culpa ſenioris ſuo exemplo non trahit ad interitum corda iuniorum. vbi autem ſenior iuuenibus exemplū ad interitum prebet, ibi diſtricta increpatione feriendus eſt. nam ſcriptū[k] eſt: Laqueus[l] iuuenū omnes vos. ⁊ rurſus: Maledictus puer[m] centum annorum. — j.Timo.v.a. — Eſaie xlij.d. — Eſaie lxv.d.

Item Hieronymus ad Heliodorum.

Dignitas non facit epiſcopum,ſed vita.

a Peccatorem. in hoc tñ non peccauit: qꝛ adhuc non erat ꝓhibitum: [?] nec hodie ē ſi ſub hac cōditione ducitur vt fiat fidelis. xxviij.q.j. non oportet. Jo.
b Itē. Ad hoc ſimiliter tripliciter reſpondet, et vltimo male.
c Per Dauid. Scđa ſolutio.
d Saul. Tertia reſponſio.
e Solus,et tñ cum ſocijs ſuis.
f Reſpondet. quibꝰ dicit ꝙ ſubditi nō poſſunt accuſare prelatos.

Paulꝰ. Caſus. Januarius eps die dñica ante miſſaꝫ ⁊ etiā poſt exarauit meſſem cuiuſdā laici violenter: de quo reprehēdit eū papa. Ille autē dicebat ſe non eſſe arguendum. Et hoc ꝓbat authoritate Pauli / qui dicit: Seniorē ne increpaueris. ſed Gre. rñdet et dicit hoc eſſe ſeruādū cum ſeniores boni ſūt: ſed cū ſuo exēplo iuuenes corrūpūtur / increpādi ſūt ſeniores. ⁊ hoc ꝓbat duabꝰ authoritatibus.

g Paulus. ſcꝫ in epła.j. ad Timotheum.v.
h Regula.ar. ꝙ poſſumus interpretari et arctare generalia vba apoſtoli: vt.xxxiij.q.ij.đs deꝰ ꝯiūxit. xxij.q.v.hꝰ videtur. et.ff.de in ius vo. l.qꝫuis. ⁊.ff.de teſti.queſitum.
i Obſeruāda. exempla enim prelatoꝝ ⁊ ſenum facilius corrumpūt: et ideo magis ſūt puniēda: vt.xj.q.iij.precipue. lxxx vj.diſt.tanta.
k Scriptū. ſcꝫ in Eſaia.
l Laqueꝰ. ſcꝫ malo exemplo.
m Puer. Caſus non,ppter malitiā aliquoꝝ fingit aliquid eē qđ nō eſt: et ecōuerſo.xl.diſtinc.multi ſacerdotes.

Arg. ad hoc xxij.qō.iiij.ouij cianturæ c.dixit. vel dic ſm h, ꝙ fecit inſtinctu ſpirituſſācti.arg. xxxv.q.j.ſ.hac ratiōe. Joan.

Jaco.ij.d. Eccl vij.c.

Ar.ꝫ.ea.q. cōſului ti. xxxj q.j.ꝙ ſi dormierit.

Prelatoꝝ exēpla alios corrūpūt.

E glia lꝫ ꝙ publice peccat, exēplū peccan dicuiſ bet muniti totā eccleſiam delinqt xxvj.q. ij. ſed illud.ſꝫ 2.⁊ d. Dic ꝙ puerilie etas durat vſq; ad pubertatē vt.l.pueri.cuꝫ glo.ff.ſ ſb.ſig.

Non oẽs epi. ¶ Caſus. Heliodorus queſiuit a Hieronymo an prelati eſſent accuſandi et eijciendi. Et reſpondet ꝙ boni vt Petrus ⁊ Stephanus nõ ſunt accuſandi, ſed honorãdi: mali ꝟo ſunt accuſandi ⁊ pũiendi, ſicut ſal infatuatum: vt Judas ⁊ Nicolaus: nec prodeſt eccl'aſtica dignitas i hoc. Et hoc pbat exẽplo Cẽturionis et Danielis. Deinde ponit Beda in hoc cap. verba Petri in ep'la canonica, ⁊ exponit ea intendens ꝓbare ꝙ prelati poſſunt accuſari a ſuis ſubditis etiã laicis: quia Balaam malus ꝓpheta redargutus fuit ab aſina quã equitabat. Mali prelati cõparant Balaam, et fontib⁹ ſine aqua, ⁊ nebulis tenebroſis. Per aſinam ꝟo etiã ſubditi laici intelliguntur.

Non omnes epi[a] ſunt epi. attẽdis Petrũ, ſed et Judã cõſidera. Stephanũ ſuſpicis, ſed Nicolaum[b] reſpice. Non facit eccleſiaſtica dignitas Chriſtianũ. Corneli⁹[c] cẽturio adhuc ethnicus[d] dono ſancti ſpũs mũdat: pbr̃os[e] Daniel puer iudicat. Non eſt facile ſtare loco Pauli, tenere gradũ Petri, iam cum xp̃o regnantiũ. Infatuatũ[f] ſal ad nihilũ prodeſt, niſi vt ꝓijciat[g] foras, ⁊ a porcis[h] cõculcetur.

Unde Aug. homil. vij.

¶ Non epi nomẽ, ſed vita reuerentiam meretur.

Non oĩs qui dicit, pax vobis: quaſi columba eſt audiẽd⁹. Corui[i] de morte paſcunt. Hoc colũba non habet: immo de fructib⁹ terre viuit, innocens eſt victus eius.

Item Beda in ſecunda epiſtola Petri.

¶ Docti ab indoctis, clerici a laicis quãdoq; merito reprehenduntur.

Secuti ſũt[k] viã Balaã[l] ex boſor[m] qui mercedẽ iniquitatis amauit: correptionẽ ꝟo habuit ſue veſanie ſubiugale mutũ: qd̃ hoĩs voce loquẽs prohibuit ꝓphete inſipientiã. Plerũq; heretici tam ſtulta dogmata, tã execranda proferunt ſacramenta, vt etiã hebetũ ſenſus paganoꝝ, et q̃ ratiõe diuine agnitionis omnimodo carent, illoꝝ deteſtentur inſaniã: ⁊ illorũ diſtorta et deo ꝯtraria itinera ſanius ſapiẽdo redarguant. Et (quod peius eſt) nonnunq; multi catholicorũ intantũ mercedem amant iniquitatis, vt etiã docti ab indoctis, clerici a laicis merito redarguant[n]: qui iure cõparãtur prophete qui verbis aſine contra naturam loquẽtis corripit: nec tñ a ꝓpoſito praui itineris retardatur quibus etiam apertiſſime nomen cõgruit ciuitatis de qua Balaã veniſſe phibet. Boſor nãq; carneus, ſiue in tribulatione poſitus interpretatur. Neq; eñ alia magis cauſa luxurioſis exiſtit verbũ veritatis amore pecunie vel deſideriorũ tẽporaliũ adulterare, q̃ quia carnis ſe concupiſcẽtijs mancipauerũt. Sed ⁊ nomen ipſi⁹ Balaam, qui vanus populus ſiue precipitãs eos interpretatur, talibus cõuenit. Qui eñ agnitã veritatis viã ſponte deſerunt: quid niſi vanus popul⁹ ſunt? Qui etiã in precipitiũ ſuos mergunt auditores: quibus non ſalutaria que corrigãt, ſed que illos delectent erronea predicant: de quibus aperte ſubditur. Hi ſunt fontes[o] ſine aqua, et nebule turbinib⁹ exagitate, quibus caligo tenebrarum reſeruatur.

Quia[p] ergo non omnes epiſcopi ſunt epiſcopi, preſbyteri a Daniele puero iudicantur, ſal infatuatũ a porcis conculcatur: et qui dicit, Pax vobis: plerũq; non columba ſed coruus reputatur: patet ꝙ nõ ſemper pro officio vel authoritate perſone ab accuſatione eſt ceſſandum: immo contra prauos eſt agendum, cum omnis perſona criminalr̃ peccans alteretur[q]: et (vt ita dicam[r]) capite minor legib⁹ cenſeatur. Qui enim facit peccatum, ſeruus eſt peccati tam in pena q̃ in culpa.

Unde Auguſtinus ait.

a ¶ Non omnes epi ſunt epi. i. non oẽs epiſcopi voce, ſunt epi re. Act. x.

b ¶ Nicolaum. qui fuit vn⁹ de ſeptem diaconibus quos apoſtoli inſtituerũt qui fuit reprobus. Dañ. xiij. e.

c ¶ Cornelius. q̃ primũ ex gẽtibus nomẽ Jeſu Chriſti eſt ſecut⁹. xxvj. diſt. deinde.

d ¶ Ethnicus. i. gentilis.

e ¶ Preſbyteros. qui ꝯdẽnauerunt ſuſannã. j. e. §. itez cum balaam.

f ¶ Infatuatum ſal. i. ſtulti prelati inſipidi in predicãdo, fatui in delinquendo.

g ¶ Proijciatur. id eſt deponatur.

h ¶ Et a porcis. id eſt demonib⁹ q̃ dominãtur malis prelatis quaſi pecori ſuo. xxiij. q. j. §. his authoritatibus.

Non omnis. ¶ Caſ⁹. Per columbã bon⁹ prelatus intelligit, q̃ eſt audiẽdus: per coruũ autẽ malus prelat⁹ intelligit, qui eſt repellẽd⁹.

i ¶ Corui. Coruo ꝯparat mal⁹ plat⁹ vel pbr̃ in nigredine vitioꝝ, et in raucedine vocĩ, ⁊ i voracitate mortuoꝝ oblationũ, ⁊ in fetore ſpũs, et in garrulitate, ⁊ i furto. xxiij. q. ij. iiij. tres pſoas. Jo. d. f.

Secuti. ¶ Caſus. Beda ponit in hoc cap. verba Petri …

k ¶ Secuti ſunt. Prelati et doctores mali. Nũe. xxij.

l ¶ Balaã. Supple venientis.

m ¶ Ex Boſor. Verba ſunt Petri, vſq; ad ver, plerũq;. vbi Beda exponens verba Petri i canonica dicit ꝙ heretici a gentib⁹ reprehẽſi cõparãtur Balaam correpto ab aſina: comparant etiã ei mali prelati reprehẽſi a laicis.

n ¶ Redarguantur. Nõ dicit accuſentur, vnde non põt hic ſumi arg. ꝙ laici poſſunt accuſare clericos: vt ſ. xxj. diſtinc. nolite. in fi. ꝯtra. Sol. ibi ꝙ triplex eſt reprehẽſio: quod ibi vide.

o ¶ Fontes. verba Petri.

¶ Quia. ¶ Caſ⁹. Cõcludit Gratianus ex ſupradict' capitulis ꝙ mali prelati poſſunt accuſari a ſubditis, nõ excuſante eos officio vel authoritate: quia criminaliter peccãs alteratur, et capite minuitur: qd̃ probat ſequen. ca. Dañ. xiij. e. Mat. x. b.

p ¶ Quia ergo. Infert ex his tribus capitu. ꝙ mali prelati cum criminaliter peccãt, poſſunt a ſubditis accuſari. ⁊ ad hoc inducit cap'la ſeq.

q ¶ Alteretur. i. in alteri⁹ ſtatũ cõmutet. tranſit eñ de familia dei ad familiam diaboli. xxiij. q. iij. ſi quis. non recto.

r ¶ Ut ita dicaz.

videtur etiā q̄ infamis capite minuat̄.ff.de var.z ex traor.cog.cognitionum .§.exiſtimatio.

Q Ui nec.¶ Caſus. Dicit Augu.q̄ qui nec ſua delicta nec filiorum corrigit:non eſt dicēdus epiſcopus,ſed canis impudicus.

hiero.eſt maior Auguſtino vita z ſanctitate.

g ¶ Secōm vocabula. Qr epiſcop⁹ eſt nomē dignitatis,pbr̄ nomē etatis.xciij.diſt.legimus.

h ¶ Auguſtinus.Au.forte hoc credebat.non enim licuit ei mētiri,p humilitate,xxij.q.ij.cum humilitatis.

a ¶ Crimen.Talis enim ad accuſationē vel ad teſtimoniū non admittitur:vt.xxxvij.di. legant.ij,vj,q.j.qui crimen,

¶ Quibus ergo.

¶ Caſus. Concludit Gratian⁹ ex ſupradictis,et dicit q̄ cum mali prelati amittant nomē epi ſenioris z colūbe:merito poterūt a ſubditis accuſari z aduocari. Infames ergo ſunt q̄ bonos accuſant: q̄ v̄o malos,laudabiles fiunt. In fi. §.exponit qd̄ dicitur.ſ.e,maiorum. Et dicit q̄ mior ibi intelligitur nō dignitate,ſed vita. Et hoc clare in ſequēti ca.,pbat̄.

Eſaie lxv.d.

b ¶ Hieronym⁹. ſcʒ in trib⁹.pxi.ca.

c ¶ Diſſimulās. Aufert̄ enim alicui nomen ,pter ſuā malitiā.xxxiij. q.ij. admonere.ſ. xix.d.ſʒ. z.j.q.iiij. §.itez pctō.ſ.e,q. j.ſcelus.

Nomē aufert̄ a malitia.

P Aul⁹.¶ Caſus. Inducū tur.v.ca.ad ,pbādū q̄ licet aliquis ſit in minori dignitate alio:maior tamen eſt eo vita et ſanctitate.

d ¶ Imparē.meritis,nō tamē adminiſtratione.diſ. lxxx.illis.

e ¶ Sciret.ex h⁹ patet q̄ aliq̄s ſcit ſe habere charitatem per reuelationem. Paulus alibi dicit.Scio q̄ neq̄ mors,neq̄ vita,neq̄ quid aliud me poterit ſeparare a charitate dei. Alibi tamen dicit, Nihil mihi cōſci⁹ ſum zc.vt.ſ.xl.diſt.c.vlti.

Pauli charitas magna fuit.

f ¶ Hoc nō de officio.q̄ nō poſſit eſſe ipar paul⁹ petro.

Q Uanq̄.¶ Caſus. Aug.hic cōmēdat hiero.z dicit q̄ q̄uis Aug.ſit eps,z hieronym⁹ pbr̄:tamē

¶ Qui ſuſceptū officium nō adminiſtrat:non eſt epus,ſed canis impudicus.

Q Ui nec regiminis in ſerōnē habuit,nec ſua delicta deterſit,nec filiorum crimē[a] correxit : canis impudic⁹ dicendus eſt magis q̄ eps.

Q uibus ergo Hieronym⁹[b], Auguſtin⁹,Gre.auferūt nomen colūbe,epi,ſenioris: nōne z priuilegiū eſt auferendū dignitatis,vt poſſint a ſubditis reprehēdi? Unde ſcriptura diſſimulās[c] priuilegiū praue ſenectutis ait.Maledictus non ſenior,ſed puer centū annoruʒ.Apparet ergo q̄ hi ex accuſatione prelatorum infames fiunt qui eorū vitā reprehendere z lacerare conantur qui locū ſui regiminis non nomine tantū,ſed vita z morib⁹ tenent. Alij autē potius laudabiles fiunt ex accuſatione prelatorum ſuoꝝ q̄ infames. Item quod dicitur maiorum quiſpiam minoruʒ accuſationibus non impetatur: minores intelligendi ſunt non dignitate,ſed vita.

U ñ Hieronym⁹ ait de Paulo ſuper epl̄am ad Galatas.

¶ Maiores z minores nō dignitate,ſed vita intelligi opʒ.

P Aulus Petrum reprehendit:quod nō auderet,niſi ſe nō imparē[d] ſciret[e].

H oc non de officio[f] eccleſiaſtice dignitatis,ſed de puritate vite,z ſanctitate conuerſationis intelligitur.Solus em̄ Petrus inter apoſtolos primatum gerebat.

H inc Aug.ait ad Hierony.

¶ Non epi nomen ſʒ vita maiorem facit.

Q Uanq̄ ſecūdū vocabula[g] que vſus obtinuit, epiſcopat⁹ ſit presbyterio maior:Auguſtinus[h] tamen Hieronymo minor eſt.

I dem libro ſecundo de vnico baptiſmo.

¶ Epiſcopi iʒ pares ſint meritis, gradu tamen differunt dignitatis.

P Uto q̄ ſine vlla ſui contumelia Cyprian⁹ eps Petro apoſtolo ꝯparat̄ quātum attinet ad martyrij coronam:ceterū magis vereri debeo ne in Petrū contumelioſus exiſtam[i]. Quis enim neſcit illum apoſtolatus principatum cuilibet[k] epiſcopatui preferēdum? Sed etſi diſtat cathedrarū gratia,vna tamē eſt martyrū gloria. Item cuʒ Petrus a Paulo poſteriore corrigatur,z pacis atq̄ vnitatis vinculo cuſtodito ad martyrium promouetur[l]:quāto[m] facili⁹ z fortius quod per vniuerſe eccleſie ſtatuta firmatū eſt:vel vnius epiſcopi authoritati,vel vnius prouincie cōcilio preferendum eſt?

I dem.

¶ Non in honore ſed in veritate filius equatur vel preponitur patri.

Q Ueritur[n] pater de malo filio: queritur filius de duro patre:ſeruamus honorificentiam patri, que de-

z cū hieronymus fuit presbyter cardinalis:patet q̄ q̄libet eps maior eſt presbytero cardinali,

P Uto.¶ Caſ⁹. Cōcilia vniuerſalia preferuntur propter dignitatē ſtatutis vni⁹ epiſcopi vel ,puincialis cōcilij : quia licet Cyprianus z Paul⁹ ſint in martyrio Petro equales: tamē Petrus maior eſt dignitate:z ſtatuta ei⁹ ſūt magis ſeruāda q̄ aliorū:licet enim vna ſit martyrū corona,tñ i cathedris eſt differētia.

i ¶ Exiſtā.ſi dicam Cyprianū in oib⁹ equalem.

k ¶ Cuilibet.ſ. xxj.diſt.in nouo.ſ. xxiiij.q.j. loquitur contra,

l ¶ Promouet̄. Ita vt i hoc videātur ipſi eſſe pares z etiā ſtatuta eoꝝ.

m ¶ Quanto zc. Et eſt hic argu.q̄ poti⁹ ſtatur ei qd̄ a plurib⁹ q̄ qd̄ a paucioribus dicit̄.ſʒ.z.xix.diſtinc.in canonicis.

Q Uerit̄.¶ Caſus. Dicitur hic q̄ licʒ pater coram iudice cōqueratur de filio,z econuerſo,filius eſt patri preferendus in veritate:in honore tamē pater eſt filio preferendus: z ſic honor debit⁹ patri ſeruatur,vt equitas non pdat meritum.

n ¶ Queritur. Secundū canones ergo filius conqueritur de patre tam in ciuili q̄ in criminali negocio : ſed ſecundum leges non in ciuili niſi tantum in cauſa caſtrenſi: vt.ff.de iu.l.lis nulla.z.ff.de fur.ſi quis vxori.j. reſpon.non tamen poteſt eam conuenire de furto,ſed actione in factum: vt,C.de dolo malo,ſi ſupſtite,Emā: lū,

† Ita glo. re: putaſa doctori b⁹ ſin. ad hoc q̄ dicit epʒ maiorem pbr̄o cardinalē li.ſ. dignitate reſpectu ordinis epalis, vn̄ epi dn̄r ſūmi ſacerdotes: vt c.j. poſt medi.ſ. ſac.vn. et eq̄parāt illuſtribus ſeu pſectis pretorio: vt no. gl. i l.epali. C.de epi. audi.et nō hn̄t maiorē dignitatē cardinales a q̄ epi: ſʒ hn̄t mai⁹ officiū: vt inquit Bar. in l.j.§.ſi q̄s.in.j. col. ff.d appell. facit ter.in c.ſi abbate. § ele. lib. vj. z no. p Abb. in.c.eccl̄ia ytra le bernier.de ele.i pe. z vlt.colū.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cipatus autē poteſt agere ciuiliter contra patrem, ſed venia impetrata: vt. C. de in ius vo. l. vlt. Sed in criminali cauſa non auditur contra patrem. ✝. e. q. j. prohibentur, nec pater contra filium niſi iniuriam in ipſum commiſerit: vt. C. de pa. po. l. iij.

a ¶ Nō equamꝰ. Sic celſꝰ corrigit dicta patris ſui. ff. de cōdi. cau. da. l. dedi. ✝. ſi quis ſi ſtatuliber. Item arg. ꝙ aliquis pōt eſſe maior ⁊ minor altero diuerſo reſpectu. ✝. ea. ✝. xxv. diſ. perlectis.

b ¶ Preponimus filium. Arg. ꝙ veritas a quocūqꝫ prolata amplectenda eſt. Et eſt etiā ar. contra teſtimoniū honorabiliū perſonarum. ſimile diſtinc. ix. ego.

Beati. ¶ Caſus. Probat Ambro. in hoc ca. petrū ⁊ paulum fuiſſe eq̄les in paſſione, ⁊ fidei deuotione: quia eodem die, eodem loco, et ſub eodem perſecutore ſuſceperūt martyrij coronam: vt vbi erat caput ſupſtitionis, vigeret caput ſctitatꝭ.

c ¶ Pro virtute. ſcꝫ vt parem virtutem ⁊ conſtantiā contra perſecutionē in paſſione habuiſſe videantur.

betur a filio. Non equamus[a] filiū prī in honore: ſꝫ preponimus[b] filiū prī in veritate: ⁊ ſic tribuimꝰ honorē debitū, vt nō perdat equitas meritum.

Item Ambroſius.

¶ Equales fuerūt meritꝭ (licet gradu differētes) Petrus et Paulus.

Beati Petrꝰ ⁊ Paulus eminēt inter vniuerſos apoſtolos, ⁊ ſpeciali quadam prerogatiua precellunt: verū inter ipſos quis cui preponatur incertum eſt. Puto enim illos equales eſſe meritis, q̄ equales ſunt paſſiōe: ⁊ ſimili eos fidei deuotione vixiſſe, quos ſimul videmus ad martyrij gloriam perueniſſe. ¶ Nō enim ſine cauſa factum putamus ꝙ vna die paſſi ſunt, vno loco, ſub vno perſecutore. Una die vt ad Chriſtum pariter peruenirent. In vno loco, ne alteri Roma deeſſet. Sub vno perſecutore, vt equalis crudelitas vtroſqꝫ ꝯſtringeret. Dies ergo pro merito, locus ꝓ gloria, perſecutor decretus eſt ꝓ virtute[c]. Et in quo loco iidem tādem martyriū pertulerūt? in vrbe Roma, que pricipatum et caput obtinet nationū: ſcilicet vt vbi erat caput ſuperſtitiōis, illic caput quieſceret ſanctitatis: et vbi gentiliū principes habitabant, illic eccleſiarum principes morerentur.

Item penitētes[d], bigami, ſacerdotes accuſare nō poſſūt. Unde generaliter colligitur ꝙ quicunqꝫ ſacerdotes non ſunt, vel eſſe ſacerdotes non poſſunt, in ſacerdotes accuſationem vel teſtificationē proferre non poſſunt.

Unde Fabianus ait.

¶ Qui ſacerdotes eſſe non poſſunt: ſacerdotes accuſare non valent.

Ipſi apſli ⁊ eorū ſucceſſores ſtatuerunt vt ſacerdotes dñi non accuſent, nec in eos teſtificētur q̄ ſui ordinis[e] non ſunt nec eſſe[f] poſſunt.

Item Damaſus papa.

¶ Sacerdotes accuſare vel in eos teſtificari nō valēt qui ad ſacerdotiū prohibentur eligi.

quum. Sed obijcitur: quicunqꝫ ſemel in peccato mortali fuerit, non admittitur ad ordines: vt. xxv. diſt. primum. ergo nec ad teſtimonium. Item ſi crimen ciuiliter fuerit probatum, non admittitur ad ordines: vt diſtin. xxiij. quã. extra de accuſa. ſuper his. ergo nec ad teſtimonium. ⁊ ſecundum hoc nullꝰ inuenitur teſtis: cum nemo ſine crimine viuat. xxv. diſt. ✝. nomine autē. Tu dicas ꝙ regula q̄ hic traditur, locū habet cum criminaliter agitur. Si enim ciuiliter agitur: aut crimē eſt occultum qḋ obijcitur teſti, aut manifeſtū: ſi occultū, preſumo eum inde egiſſe penitentiam: quia occultum in meliorem partem intepretamur. extra de ſortile. ca. ex tuarū. ⁊ extra ḋ re. iu. eſtote. Si autem manifeſtum, probabit ſe egiſſe penitētiā per ſacerdotem: qḋ facere pōt: vt ex ḋ ſimo. nemo. l. d. in capite. ij. q. j. ſi peccauerit. i ſi. niſi tale ſit crimen quod etiam poſt penitē tiam irrogat infamiam: vt cum aliquis cōuictus eſt de periurio: vt. iij. q. vij. ✝. porro. Si autem criminaliter agitur: ſiue ſit occultum, ſiue manifeſtum: ſiue inde egerit penitentiam ſiue non, repello eum: vt. vj. q. j. qui crimen. Vel diſtingue ſicut notaui ſuper illo cap. qui crimen. Jo. ⁊ extra de teſti. teſtimonium. vbi definitur breuiter. B. Circa hanc materiam conſueuit queri: ſi quis vinum non poteſt bibere, an poſſit promoueri, cum ipſum miniſtrantem oporteat cōmunicare. de conſe. diſtin. j. epiſcopus deo. ⁊ diſtin. ij. peracta. Dic ꝙ non. Nec etiam accuſare poteſt ille qui caſu membrū amiſit. lv. diſti. hic ca. vlt. tamen inferiorem vel parem poteſt accuſare, qr poteſt remanere in executione illius ordinis. diſtic. lv. precepta. nam qui eſt infra. xxx. an. poteſt accuſare ſacerdotes. Item clericus bigamus non poteſt accuſare clericum coniugatum qui vnicam et virginem habuit vxorem: quia clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali. xxxij. di. ſi q̄ vero. H. dicit ꝙ ſacerdos depoſitus alium poteſt accuſare. Sed hoc nō placet. nam ex quo eſt de crimine condemnatus, ſtatim eſt delictū eiꝰ notorium. extra de coha. cle. veſtra. Item nec ille admittitur ad accuſationem cui crimē eſt in modum exceptionis probatum per quod eſt repulſus a teſtimonio, licet non ſit infamis: argu. extra de elec. ſuper eo.

Teſtis an ſit repellēdus ꝓpter crimē ſibi obiectū

Vide qḋ not. iij. q. ōe vij. q ſine. i ſi.

Sacerdos nō efficiatur q̄ vinum bibere nō pōt.

Hic adde qḋ not. ✝. e. i ſū ma. ꝟ. tales.

Accuſare non pōt de crimine ꝯuictꝰ i modum exceptiōis.

¶ Item penitentes. Hec eſt. v. pars huius. q. in qua dicit quid ſit in hac queſtione tenendum: et dicit ꝙ tales qui ſacerdotes eſſe nō poſſunt: nec eos accuſare, nec in eos teſtificari poſſunt: redarguere tamē poſſunt occulte ⁊ pacifice. ⁊ hec ꝓbat per tria exēpla et. v. autho. ſanctorum patrum. Jo. de fan.

¶ Caſus. Probatū eſt. ✝. in multis ca. ꝙ criminoſi accuſare nō poſſunt. Idē dicit Gra. de penitētibꝰ ⁊ bigamis: ⁊ ita colligit ꝙ q̄ nō ſunt ſacerdotes nec eſſe pñt, in ſacerdotes accuſationē vel teſtificationē ꝓferre nō poſſunt. Et hec ꝓbant duobꝰ ca. ſeq.

d ¶ Itē penitētes. ſolēniter. ✝. vj. q. j. qui crimen.

Ipſi apoſtoli. ¶ Caſus. Queſitum fuit a Fabiano papa qui repellantur ab accuſatione in teſtimonio ſacerdotum. Et reſpondet ꝙ illi remoueantur qui non ſunt ſacerdotes, nec eſſe poſſunt. Intellige ratione criminis vel irregularitatis.

e ¶ Ordinis. In criminali, ſꝫ in ciuili poſſunt omnes. extra de teſtibus. tam literis.

f ¶ Neceſſe. Ex his duobus capit. colligitur ꝙ hec tria, accuſatio, teſtimonium, ⁊ ordo, pari paſſu ambulant: vt quicūqꝫ non admittitur ad vnum, nec ad reli-

Teſtes abſq; vlla infamia aut ſuſpitione[a] vel manifeſta macula: ⁊ vere fidei plenitudine inſtructi eſſe debẽt ⁊ tales quales ad ſacerdotium eligi diuina iubet authoritas. ¶ Quoniã (vt antiquorum tradit authoritas) ſacerdotes criminari non poſſunt, neq; in eos teſtificari, qui ad eundẽ nõ debẽt nec poſſunt ꝑuehi honorem. ¶ Sic[b] ⁊ illud Syluestri intelligitur, Laic⁹ non accuſet clericũ ⁊c̃. id eſt q̃ in inferiori gradu ꝯſtituti, ad ſuperiorem aſcendere nõ poſſunt[c], in ſuperioribus agẽtes accuſare non debent.

Ecce oſtẽſum eſt quid reſpõdeatur authoritatib⁹ ⁊ argumentis quibus ſubditi ab accuſatione prelatorum videbãtur repellendi. Nunc demonſtrandũ eſt quib⁹ rationibus probentur recipiendi: et quid contra reſpondeatur a prelatis. Chriſtus qui erat paſtor paſtorum, ouib⁹ ſuis, de quibus ait: Non ſum miſſus niſi ad oues que perierũt domus iſrael ⁊c̃. iter opprobria ⁊ verbera que ab eis patiebat̃, ait. Si male locut⁹ ſum, teſtimoniũ perhibe de malo ⁊c̃. Itẽ, quis ex vobis arguet me de peccato? At quicunq; ad teſtificandum in aliquem, vel ad arguendum admittuntur, ad eundem accuſandum admitti poſſunt. Cũ ergo oues vt aduerſus paſtorẽ ſuum teſtimoniũ ferant, et vt ipſum (ſi poſſunt) reprehendant admittant̃, patet ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos ſuos.

¶ His ita reſpondetur. Chriſtus ꝗuis eſſet paſtor ſuarũ ouium quas verbo et exẽplo paſcebat, tamen quantum ad officiorum diſtributionem (ex qua hodie in eccleſia alij preſunt alijs: vnde quidã ꝓlati, quidã ſubditi vocãtur) in populo ſuo paſtorale officiuz nõ gerebat: myſtica enĩ et viſibili vnctione, nec in regez[d], nec in ſacerdotẽ vnct⁹ erat: que ſole perſone in populo illo prelature nomen ſibi vendicabant. ¶ Nõ ergo ex hac authoritate ſubditi probantur admittẽdi in accuſatione prelatorum: ſed tantũ oſtẽditur ꝙ auditores eos reprehẽdere poſſunt, et in eos teſtificari, qui cũ officia eccleſiaſtica non habeant, verbo tamen ⁊ exẽplo quoſcũq; valent lucrari deo ſatagũt. Reſpondetur ⁊ aliter. Aliud eſt qđ de rigore cogimur ſeruare diſcipline: aliđ quod admittitur ex perfectionis conſideratione. Chriſt⁹ iudeos ad ſe arguendum admiſit perfectione humilitatis, non ſeueritate iuris. Si enim legis rigore eſſẽt admiſſi: hac authoritate criminoſi et infames in accuſatione religioſoꝝ eſſent recipiẽdi: cũ eſſent ſceleratiſſimi, qui de nece xp̃i tractantes innocentẽ damnare volebãt: hoc ergo exẽplo prelati nõ cogunt̃ recipere ſubditos in accuſatione ſui, ſed permittunt̃ ſi velint. Item. Paulus Petrũ reprehendit, qui princeps apoſtoloruz erat: vnde datur intelligi ꝙ ſubditi poſſunt reprehẽdere prelatos ſuos ſi reprehẽſibiles fuerint. Sed hoc facile refellitur ſi vnde ſit reprehendendus aduertat̃. Petrus cogebat gentes iudaizare, ⁊ a veritate euangelij recedere, cũ iudeis gregem faciens, ⁊ a cibis gentilium latenter ſe ſubtrahẽs. Par autem eſt in ſe a fide exorbitare; et alios exẽplo vel verbo a fide deijcere: ergo hoc exemplo nõ probantur prelati accuſandi a ſubditis, niſi forte a fide exorbitauerint vel alios exorbitare coegerint. Itẽ. Cum Petrus intraſſet ad Corneliũ, conqueſti fratres ſunt qui erãt in Judea, ⁊ reprehenderunt eum ꝙ ad gẽtilem diuertiſſet. Ecce ꝙ prelati iure poſſunt reprehẽdi a ſubditis. Sed huic oppoſitioni beat⁹ Grego. reſpondet dicens.

---

et.ij.q.j. prohibentur. grauata eſt tamen ei⁹ opinio ſicut illi⁹ qui ancillã oppreſſit. C. de adul. ⁊ ſi libidine. Nam inhoneſtuz eſt tales ad ordines admitti: vt dicit lex de his q̃ ſupponũtur fuſtibus ab edilibus. [f] licet non ſint infames. ff. de decurio. eos. niſi ſit neceſſitas. ff. de muneri. ⁊ hono. l. vt gradati. ⁊ hoc ideo, q; opinio ei⁹ in nullo vacillabit: vt. xxxiij. diſt. laici. ⁊ not. ſ. ea. q.j. in primis. in fine. Jo. ⁊ ꝓbatur hodie tota hec diſtictio in decre. de teſtibus. ca. teſtimonium. Quid iuris ſit de ordinãdo, notaui. ſ. xxv. diſt. primum. B.

[f] .i. a cuſtodib⁹ ediũ ab incẽdio ꝟ nocte ff. de offi. ꝑfec. vig. l.j. et.ij.

Teſtes. §. Caſus. Idẽ querebatur in hoc ca. quod queſitũ fuit in ſuperiori, et reſpõdetur ꝙ teſtes debẽt eſſe ſine omni macula ⁊ ſuſpitione: q; ſacerdotes criminari non poſſunt, nec in eos teſtificari: qui ad eundem honorem ꝑuehi nõ poſſunt. et ſic intelligit̃ ſ. ſequens.

Mat. xv. Joã. xviij. Joan. viij.

a ¶ Suſpitione. Repellit̃ teſtis ꝓpter ſuſpitionez: [g] vt. ſ. e. accuſatio. in prin. Ar. contra de conſe. di. ij. non prohibeat.

[g] Odiũ vel inimicitie vel criminis occulti ſm h. Ad idẽ iiij. q. v. q̃ſi ꝑ totũ. ibi videas. Arch.

b ¶ Sic et illud. ſ. e. nullus laic⁹.

c ¶ Nõ poſſunt. qualiter hoc intelligitur habetur. ſ. iiij. q.j. ca.j.

¶ Ecce. ¶ Caſus. Supra probatum eſt ꝙ ſubditi non poſſũt accuſare prelatos: ⁊ reſpõſum eſt contrarijs authoritatib⁹. Nunc econtra oſtẽdit ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos: ⁊ hoc probatur exẽplo domini et Petri. Nam domin⁹ ꝑmiſit Judeos cõtra ſe teſtificari: et ita per conſequẽs eum accuſare potuerunt. Nam cui permittitur teſtificatio et accuſatio. Sed ad hoc dupliciter reſpõdetur. Prima reſponſio eſt ꝙ licet Chriſt⁹ ſit paſtor ouium, non tamen ſecundum legem veterẽ et nouam in regez vel ſacerdotẽ inũctus erat: que vnctio prelaturã confert. Uel dicas ꝙ dominus hoc fecit ex hũilitate, ⁊ non ꝺ rigore iuriſ. Paulus ſimiliter reprehendit Petrũ, qui maior erat eo. Sz reſpondetur ꝙ nõ fuit mirum: quia cogebat gentes iudaizare ⁊ a fide recedere: in quo caſu bene accuſãtur prelati a ſubditis. Item Petrus fuit reprehenſus a fratribus, quia intrauit in domũ Cornelij gẽtilis. Sed huic obiectioni reſpondet̃ in ſequẽti cap.

Gala. ij. c.

d ¶ Nec in regẽ. Immo nec regnũ ei⁹ erat de hoc mũdo. xxiij. queſt. iiij. ſ. j.

¶ Petrus a fidelibꝰ interrogatꝰ cur ad gētes itraſſet, nō ex poteſtate rñdit, ſed humiliter rationem reddidit.

Petrus poteſtatē regni acceperat: ⁊ tamen idē apoſtolorū primus querimonie cōtra eū a fidelibus facte cur ad gētes intraſſet, non ex poteſtate officij (ꝙ poſſet dicere. Oues paſtorē ſuū non accuſent nec reprehendāt) ſꝫ ex authoritate diuine virtutis ꝙ gentiles acceperāt ſpm̄ ſctm̄, reſpondit[a]. Cū ergo petrꝰ potuit ex officio repellere q̄relas, ſed noluit: non ergo hoc exemplo prelati coguntur ſuſcipere reprehenſionem ſubditorum. Ex hac etiā humilitatis diſpenſatione intelligitur illud Leonis quarti Lodouico auguſto dictum.

¶ Imperiali iudicio apſicus emēdare permittit ſi quid erga ſubditos iniuſte ꝯmiſerit.

Nos ſi incōpetēter aliquid egimus, ⁊ in ſubditis iuſte legis tramitem nō cōſeruauimus: veſtro ac miſſorū veſtrorū cūcta volumus emendare iudicio: qm̄ ſi nos qui aliena[b] debemus corrigere pctā, peiora cōmittimꝰ: certe non veritatis diſcipuli, ſed (quod dolentes dicimus) erimus pre ceteris erroris magiſtri. inde magnitudinis veſtre magnopere clementiā imploramus vt tales ad hec que diximus perquirēda miſſos in his partibꝰ dirigatis, qui deū per oia timeāt: et cuncta (quēadmodū ſi veſtra preſens fuiſſet imperialis gloria) diligenter exquirant. ⁊ nō tm̄ hec ſola que ſuperius diximus, querimus vt examuſſim[c] exagitent: ſed ſiue minora ſiue etiā maiora illis ſint de nobis indicata negocia: ita eorū cuncta legitimo terminentur examine, quatenus in poſterum nihil ſit qđ ex eis indiſcuſſum vel indefinitum remaneat.

Itē. Cum balaam ariolus[b] iret ad maledicendū populū, angelus dñi aſine cui inſidebat, in via ſe oppoſuit: euaginatoqꝫ gladio eam ab itinere compeſcuit: quā dum ille verberibus affligeret, in vocē ꝓrupit: et prophete veſaniā redarguit. Si ergo animal mutū angelica virtute prophete inſipientiā reprehendit: multo magis ſubditi poſſunt accuſare prelatos ſuos. ¶ His ita reſpondetur. verum eſt ꝙ per aſinā ſubditi ſignificant, ⁊ per balaam ꝑlati: nō tamen hoc exēplo probantur prelati accuſandi a ſubditis: ſꝫ ſubditis tātū forma datur humiliter renitendi prelatis ſi forte eos ad malū cogere voluerint. Balaam nāqꝫ aſinam vrgens vt ad maledicēdū pplo dei eū veheret: ſignificat eos qui verberibus ⁊ cruciatibus a ſubditis exigūt vt eis in malo fautores ⁊ coadiutores exiſtant. ſed quia angelus (quilibet videlicet predicator) euaginato gladio (aperte ſcilicet predicato timore et horrore future vindicte) a conſenſu aliene malitie illos reuocat: licet eis in huiuſmodi vocē cōqueſtionis prorūpere, et prelatis ſuis dicere. Cur nos verberibus affligitis? cur nobis iniuſte iraſcimini? nūquid vobis inobedientes aliquando fuimus, niſi nunc cum ad malum cogimur? videte illū qui prohibet ab incepto. Non ergo hinc prelati probantur accuſandi a ſubditis. Itē. Cū Dauid adulterium ⁊ homicidium cōmiſiſſet: miſſus eſt a deo Nathan ꝓpheta vt eum redargueret. Ecce ꝙ prelati ſunt arguendi ⁊ reprehēdēdi a ſubditis. Sed notandū eſt ꝙ due ſunt ꝑſone quibꝰ mūdus iſte regit: regalis vcꝫ, ⁊ ſacerdotalis. Sicut reges ꝑſūt in cauſis ſcli, ita ſacerdotes i cāis dei. Regū eſt cor:

Petrus. ¶ Caſus. Iudei rephendebāt Petrum qui intrauit domū cornelij gentilis. ſed dicit Grego. ꝙ petrus bene poſſet ſuos repellere ſubditos ex poteſtate ſui officij ſꝫ reſpōdit ſe hoc feciſſe auctē diuine virtutis.

a ¶ Reſpōdit. dicens, Eādē deus dedit gratiā eis ſicut nobis qui credimus in Jeſum.

¶ Cū ergo ¶ Caſus. Cōcludit gratianus ex ſupradicto ca. dicēs ꝙ nō cogūtur prelati exemplo Petri recipere ſubditoꝝ accuſationem niſi faciant hoc ex humilitate ſicut fecit petrus, non coactus ſed volens: ⁊ ita intelligit ſequēs ca.

Nos ſi. ¶ Caſus. Quidā conquerebant de leone papa apud lodouicū de iniuria eis facta. papa committit ſe imperiali iuriſdictioni: et rogat lodouicū imperatorē vt tales nuncios mittat ad hec inqrenda, qui deum timeant: et qui vice iperialis glorie ſic examinent et diffinīat, vt nulla poſſit in poſterū dubitatio remanere, etiam ſi maiora opponantur ei ꝙ̄ ea que dicta ſunt.

b ¶ Aliena. ħ papa ſe ſubijcit aliorum iudicio: qđ facere poteſt: vt ff. de iuriſ. om. iudic. eſt receptum. non tamen eū poſſunt deponere. ix. q. iij. nemo. ſm̄ h. poſſunt. qꝛ ⁊ ſeipſum pōt deponere: vt xxj. diſtinct. nunc autem.

c ¶ Examuſſim, id eſt regulariter vel idubitāter vel perfecte: qꝛ amuſſis eſt inſtrumentum plumbeū cuꝫ ꝙ rectificant parietes vel plūbātur.

¶ Ite cā balaam. ¶ Hec eſt vj. pars huius. q. in qua ꝓbat quod probatū erat: ꝙ ſubditi poſſunt ꝑlatos reprehendere, et etiam accuſare ſi ad eundem ordinē venire poſſunt. non autem debēt eos de occultis vel pene occultis diffamare. et hoc probat ꝑ vij. exempla ⁊ per x. authoritates ſāctoꝝ patrum. Io. de fan.

¶ Caſus. Adhuc probat Gratia. qn ꝙ exemplis ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos. ſcilꝫ exemplo Balaam qui fuit ab aſina reprehenſus: ⁊ exemplo Dauid qui fuit a Nathan ꝓpheta rephenſus: et exemplo iniquorum preſbyteroꝝ qui fuerunt a Daniele reprehenſi: ⁊ exemplo damaſi ⁊ ſymmachi qui fuerunt a ſuis ſubditis reprehēſi ⁊ accuſati. Sed ſingulis obiectiōibꝰ ſingulas ponit ſolutiones per ordinē reſpondendo.

b ¶ Ariolus. Ariolus dicitur qui circa aras idolis preces nepharias effundit: et fructū ſibi in triſtitia affert. xxvj. qōe. iij. igitur genus.

vj. ps. Nūe. xxij. c.

Ariolꝰ ꝗs dr.

ij. Re. xij. c.

a ¶ Trahenda. xxij.qõe.ij.ſi quis per vetus.
ij. Re. vj.d. b ¶ Sanguinis. xxiij.qõ.vlti.his a quibus.ꝛ ca.legi. et ca.occidit.et ex͂ ne clerici vel mo=na.ſentẽtiam ſan=guinis.

SI quis. ¶ Caſus. Quidaz redarguebãt Gre=
ij. Paralip. xxvj. go.ꝙ multa facie bat cõtra rationẽ. Dicit Greg. vt ve niant ad apoſtoli=cam ſedem, et ibi cognoſcatur: vt iu ſta inter eos fera=tur ſententia.
c ¶ Si quis. Or
Foꝛuz rei ſeq̃ debet actoꝛ. actoꝛ foꝝ rei ſequi debet. ex͂ de foro cõpe.cum ſit gñã=le.ꝛ.C.de iuriſdic. om.iudi.l.iuris oꝛ dinẽ. vel q̃a cauſa fidei eſt/que in ec cleſia eſt tractan=da: vt.xxiij.q.vlti. cõuenioꝛ.ꝛ.ẽ.q. ẜ.preceptũ.xxiiij. q.j.quotiens.
d ¶ Confeſſionẽ. id eſt ſcripturam.
¶ Ex his. ¶ Caſus. Cõcludit Gra.ex ſupꝛadictꝭ p̄latos poſſe a ſuis ſubdi tis accuſari: cum iſti tres apoſtolici fuerint a ſuis ſub ditis accuſati. Sz reſpõdet ꝙ iſti a=poſtolici exemplo domini coegerunt alios pꝛelatos re=cipere ſubditos in accuſationẽ ſuam ſed pmiſerũt hoc
Dani. xiij.e. fieri ex hũilitate.
Accuſatus qñ=qꝫ dat expen=ſas ac=cuſatori. e ¶ Prelatos.et dabuntur eis ex=penſe ab epiſcopo quem accuſant, ſi egent: vt extra de accuſa.ca.ex par=te. nam et dantur ſeruo agenti cau=ſam libertatis. C. de oꝛdi.cog.l.vlti. ſimiliter ei q̃ egit de inofficioſo te=ſtamento et obti=nuit/ſi aduerſa=ri⁹ appellet. ff. de

poꝛalem irrogare penam: ſa=cerdotum ſpiritualem infer=re vindictam. Dauid ergo et ſi ex regali vnctione ſacerdo=tibus et pꝛophetis pꝛeerat in cauſis ſeculi, tamen ſuberat eis in cauſa dei. Unde reges a pꝛophetis ꝛ a ſacerdotibus vrgebantur, et eoꝛum obla=tione peccata eoꝛũ expiaban=tur. Sicut ergo Oſias a do=mino lepꝛa pcuſſus eſt quia ſacerdotum officia vſurpare voluit, ſic ſacerdotibus ꝛ pꝛo phetis regum vſurpare offi=cia non licuit. Nathan ergo pꝛopheta cum regem redar=guit, ſuum eſt executus offi=cium in quo erat rege ſupioꝛ: nõ vſurpauit regis officium, in quo erat rege inferioꝛ. mo=nuit eum vt per penitentiam peccata ſua expiaret: nõ tulit in eũ ſñiam qua tãq̃ adulter et homicida moꝛti addiceret.
¶ Sic ꝛ btũs Ambꝛo. Theo doſiũ, ꝛ btũs Inno. impato=rem Arcadium excõicauit, et ab eccleſie ingreſſu pꝛhibuit.
¶ Sicut eñ non ſine rõne iu dex gladiũ poꝛtat: ita nõ ſine cauſa claues eccleſie ſacerdo tes accipiunt. Ille poꝛtat gla dium ad vindictã malefacto=rum, laudem vero bonoꝝ: iſti habent claues ad excluſionẽ excõicandoꝝ, et recõciliatio=nem penitẽtiũ. Hoc ergo exẽ plo ſubditi pꝛobanꝰ repꝛehen dendi a pꝛelatis, nõ pꝛelati a ſubditis. Item, Daniel nul=la legitima ptãte funct⁹ iudi=ces a pplo conſtitutos de fal=ſo teſtimonio cõuicit: ꝛ conui ctos damnauit. Cõſtat ergo ꝙ nullã ptãtem habẽtes poſ=ſunt redarguere dignitatib⁹ vel poteſtatibus ſublimatos.
¶ His ita reſpondeꝰ, miracu la (ꝛ maxime ve.te.) ſunt admi randa, non in exemplũ noſtre actionis trahẽda[a]. Multa eñ cõcedebanꝰ tunc, que nũc pe nitus pꝛhibenꝰ. Tũc eñ Sa=muel Agag pinguiſſimum re gem Amalech in fruſta diui=dendo cõſcidit. nunc nulli ec=cleſiaſticoꝛũ iudicũ iudicium ſanguinis[b] agitare licet. Tũc Phinees iudeũ coeuntẽ cum madianita interfecit: et repu=tatũ eſt ei ad iuſtitiaz. Hodie ſacerdotib⁹ hmõi act⁹ in per=niciẽ ſui officij vertereꝰ. Exẽ=plo ergo Danielis nõ ſolũ ac=cuſandi vel redarguendi, ſed etiã iudicandi ptãtem ſubditi ſibi in pꝛelatos vendicarent ſi illud in argumentũ nr̃e actio=nis liceret aſſumi, qꝺ nulla vnq̃ authoꝛitate p=mittiꝰ. Magis ergo ex hoc facto daꝰ intelligi ꝙ i nouiſſimis tpib⁹ ſuſcitaret de⁹ ſpm̃ pueri iunio ris, illi⁹ vez ꝺ q̃ p pphetã ꝺr. Puer nat⁹ eſt nobꝭ.
et iterũ. Ecce puer me⁹ q̃ iudices iniq̃tatis (ſcri= Eſaie
bas ſcꝫ ꝛ phariſeos) falſis criminib⁹ Suſannã. i. ix.a.
eccleſiã accuſantes, ꝛ reã adulterij pnũciantes Ibid.
eo ꝙ xp̃m ſequereꝰ: cõuinceret ꝛ ꝯdẽnaret. Itẽ. Hiero. refert in libꝛis viroꝝ illuſtriũ ꝙ Dama=ſus papa a ſubditꝭ de adulterio accuſat⁹ cũ.xlij. ep̃is ſe purgauit. Itẽ. Symmachus papa in ro mana ſynodo dignitate ſua expoliat⁹, pꝛius ſta tui ſuo reddi decerniꝰ, vt tunc veniret ad cãm: ꝛ ſi ita recte videreꝰ accuſantiũ ppoſitiõib⁹ rñde=ret digna res viſa eſt maximo nũero ſacerdotũ atq̃ mereꝰ effectũ: ꝛ cuz poſtmodũ oꝛdinaretur quõ eſſet accuſandus: pꝛefat⁹ papa vt cãm dice=ret occurrebat. ſed ab emulis eſt impeditus.
Item Gregoꝛius ait de ſeipſo.
¶ Redarguẽdi ſe, licẽtiã btũs Gre. alijs pſtat.
SI quis[c] ſuper his nos redarguere volue rit, vel extra authoꝛitatẽ nos facere ꝯten derit: veniat ad ſedẽ apl̃icã, vt ibi ante confeſſio nẽ[b] bti Petri mecũ iuſte decertet: q̃ten⁹ ibi vn⁹ ex nobis ſñiam ſuſcipiat ſuã. Ex his oĩb⁹ colligi tur ꝙ ſubditi poſſunt repꝛehendere et accuſare pꝛelatos[c] ſuos. Sed ſicut de xp̃o dictũ eſt, qñ iu deis dixit. Si male locut⁹ ſum ꝛc. ita de iſtis in= Ioã.
telligendũ eſt ꝙ ſuo exẽplo pꝛelatis dederũt fa= xviij.
cultatem recipiẽdi ſubditos in accuſationẽ ſui, d.
ſed non coegerunt. Item. ¶ De eodem.
PAulus Deacline ciuitatis ep̃s accuſaꝰ a ſubditis de lapſu carnis, conuinciꝰ, depo nitur, alius loco ei⁹ ſubſtituiꝰ. Hoc an ex diſpen ſatione accuſati, an ex rigoꝛe iuris ſit factum, ex regiſtro Gregoꝛij ad Ioannem epiſcopum ca. ccxvj. poteſt perpendi, vbi ait.

inoffi.teſt.ſi inſti= j.Re.
tuta.ẜ.penul. xv.e.
PAul⁹. ¶ Caſus. Paulus Deacline ciuita=tis epiſcopus fuit accuſatus a ſub=ditis de lapſu car nis: deinde conui= Nũe.
ctus depoſit⁹ fuit xxv.e.
epiſcopoꝛum iudi cio: et ſubſtitutus fuit ei poſtea Ne=meſion: quod an fuerit factum vo=luntate vel neceſ=ſitate, ſequenti ca pi. declaratur.

Lator. ¶ Caſus. Paulus epiſcopus depoſit⁹ fuit, et nemeſion fuit ei ſubſtitutus: quē Paulus more predonis epiſcopatum ingreſſus ab eccleſia ꝓiecit, et ad necē fere perduxit, res eccleſie auferendo. de quibus omnib⁹ Nemeſion cōqueſtus eſt pape, papa mādat Joanni epiſcopo vt ſi dict⁹ Paulus res eccl'ie abſtulit, eū reddere cōpellat. Si vero ipſi Joanni conſtiterit eum tantum res ꝓprias abſtuliſſe: licet grauiter deliquerit (ne addatur afflictis afflictio) eas permittat habere, ita tamē ꝙ ſi damnum eccleſie intulit, reſarcire modis omnibus cōpellatur: et ſi decetero ad epiſcopatum aſpirare tentauerit, in monaſterium ad agēdā penitentiā perēnē detrudat. nullus primas, ⁊ ca. conqueſtus.

g ¶ Tulit. Arg. cōtra. xvj. queſtio. vj. placuit. ⁊ ca. de lapſis. vbi dicitur ꝙ monaſterio traduntur res depoſiti. ſed illud verum eſt quando detruditur in monaſterium. ſed hic non fuit depoſitus.

a ¶ In corpor ali. ſcꝫ adulterio vel inceſtu: vt. xxx. q. j. nō debet. ſec⁹ ſi de ſimplici fornicatione, pro qua hodie non deponitur: vt lxxxj. diſt. preſbyter. ⁊ xxxiiij. diſti. fraternitat. niſi d rigore factum fuerit. lxxxj. diſt. ſi qs epīs. ⁊ ca. ꝑſbyter aut diaconus. ✝

b ¶ Nemeſiō. nota ꝙ papa non vocat eum fratrem, licꝫ eſſet epiſcop⁹, hodie aliud eſſet. extra de cri. fal. ꝗꝫ graui.

c ¶ Excuſatione ceſſante. iuſta tamen exceptio vel excuſatio admittitur. extra de offic. delega. ex parte. ij.

Fornicatio ſimplex non eſt digna depoſitione. ✝ Adde ad hoc ter. in. l. ſi adulterium. cum ibi no. per Bar. ff. de adul. ✝ giſſe nō fuit punit⁹ de mia factū eſt. puno. laurē. ⁊ Jo. xvj. q. j. placuit. ✝ Iſta decret. nō probat hoc ſimpliciter.

¶ Paulus deacline ciuitatis eps ſubditorū accuſatione cōuictus deponitur.

Lator nemeſiō ad nos veniēs īdicauit ꝙ paulus deacline ciuitatis eps inter alia mala in corporali[a] crimine lapſus, a ſuis clericis accuſatus atqꝫ conuictus, epāli ſentētia depoſit⁹ eſt: poſtea cū auxilio ſeculariū veniēs epātū more ꝑdonis ingreſſus eſt, ablatiſqꝫ reb⁹ eccl'ie dilectiſſimū nemeſion[b] latorē preſentiū ſibi ſubſtitutū ab eo epātu ꝓiecit, ⁊ ad ſummā iniuriā ac necē pene perduxit. Fraternitas itaqꝫ veſtra hec oia curet addiſcere: ⁊ q̄cūqꝫ eccl'ie abſtulit, omni mora vel excuſatiōe[c] ceſſante reddere[d] ꝯpellat. Si vero nihil eccleſie, ſꝫ ꝓpriū[e] ſe dixerit abſtuliſſe: ꝗuis graue ⁊ iniquū fuerit vt nō a vobis[f] vel metropolitano ei⁹ hoc petierit, ſed temerario auſu agere preſumpſerit: verūtn̄ ſi qd ꝓpriū tulit[g], ſub fraternitatis veſtre dꝫ examine conſtare ſi verꝫ eſt. Sed ⁊ illud diligēter querendū eſt, ſi quid male de rebus dilapidauit eccleſie: vt ex eo quod nūc abſtulit, illud reformare, ac ſatiſfacere modis omnibus compellatur.

Hoc[h] edicto non in accuſatores vel depoſitores vlciſcitur, ſed in depoſitū vlterius proſequitur: vt ſi vltra ad epātū aſpirare tētauerit, oībus modis repellatur, ⁊ ad agendam penitētiam perennem in monaſteriū detrudatur. Quem ergo Grego. ad epiſcopatum aſpirantē omnib⁹ modis repellit, quē graui penitētie ſubijcit: patet non ſua diſpenſatione[i], ſed canonum cēſura a ſubditis eſſe accuſatū ⁊ conuictum. Et vt iam nō exemplis ſed legibus agam⁹: vidēdum eſt quid Greg. ſcribat Innocētio ⁊ reliqs epiſcopis Sardinie ita dicens.

¶ Q; ſubditi prelatos ſuos accuſare poſſunt.

Metropolitanū[k] veſtrū in aliquo[l] poſtponere nō preſumatis: excepto ſi (qd nō optam⁹) ꝯtra eūdē vos aliqd cauſe habere ꝯtigat, vt ob hoc ſedis apſtice iudiciū petere debeatis. Item vniuerſis epiſcopis concilij Nichaſij.

¶ Uitā p̄latorū ſubditi nulla diſſimulatione negligant.

Sicut (inquit) laudabile diſcretūqꝫ eſt reuerētiam ⁊ honorē exhibere priorib⁹: ita rectitudinis et dei timoris eſt ſiqua in eis ſunt que indigēt correctione, nulla diſ-

¶ Hoc edicto.

¶ Caſus. Concludit Gra. ex ca. lator. ꝙ cum accuſatores epiſcopi vel depoſitores nō puniant: ſed ꝯtra depoſitū procedatur vt amplius ad epiſcopatū non aſpiret: apparet ꝙ ſubditi admiſſi ſūt cōtra ſuū prelatū nō ex diſpēſatione ſꝫ ex cēſura canonū. Et ꝙ admitti poſſint, ꝓbat per ſequentia ca.

h ¶ Hoc edicto. Uerba ſunt Gratiani vſqꝫ ad illuꝫ locum, vt ſi vltra. ⁊ a loco illo ad locum illum quē ergo, ſunt ỽba Gregorij: exinde ſunt verba Gratiani.

i ¶ Diſpēſatiōe, id eſt volūtate.

Metropolitanū. ¶ Caſ⁹. Precepit Greg. Innocen. ⁊ alijs epīs ſardinie vt in cauſis ſuū metropolitanum nō deſerāt niſi velit agere cōtra eū: in quo caſu ad apoſtolicuꝫ recurrant.

k ¶ Metropolitanum. ex ꝯtēptu: ✝ al's omiſſo eo poſſunt adire papaꝫ: vt. ꝭ. e. q. vj. c. ij. et iij. Item intellige iſtud quando epiſcopi inter ſe litigant. nam ſi epīs litigat contra clericum, tunc corā arbitris eſt litigandum. xj. q. j. ſi clericus. Ex contemptu ergo intellige fieri quādo ſine cauſa declinetur ei⁹ iuriſdictio: ſicut dico ꝙ ſine cauſa non poteſt quis declinare iuriſdictionē epī etiam per querelā factā pape: ‡ vt plene dixi in conſtitu. vt debitus. extra de appel. ar. non eſſe appellandum omiſſo medio, ſed hic non loquitur de appellatione.

✝ Adde Alexā. d ymo. in. l. ſi vř. ꝭ. hoc iudicium, col'. iiij. ff. ſi qs ius di. nō obſtē. ‡ Hoc iſ ꝯtricte reprobat: cū etiā legat⁹ ad eat. ex de offi. le. ca. j. ⁊ ita hꝫ ꝯſuetudo ꝺm Gof. q̄ ē optima legū interpres ex d cōſue. cuꝫ dilect⁹. Archi.

l ¶ In aliquo. epiſcoporum enim eſt iudex ordinari⁹ primo loco metropolitanus. x. q. iij. quia cognouimus. xj. q. j. ſi clericus aduerſus.

Sicut. ¶ Caſus. Clemētius patriarcha fuerat de quibuſdam criminibus accuſatus: quare papa delegāt cauſam epiſcopis concil. Nichaſij. et precipit

d ¶ Reddere. Cū de mero iure deberet iſte in exiliuꝫ relegari centū miliaribus a ciuitate remot⁹. C. de epiſ. ⁊ cle. ꝗcunqꝫ. Itē cadere debuiſſet a iure ſuo. ‡ C. vnde vi. ſi quis in tātam. xvj. q. vj. placuit. ſed melius eſt vt eū ſua auferre ſinat eccleſia ꝗꝫ in perniciē eccleſie amplius incandeſcat: vt. j. xvij. q. vlt. ꝭ. vlt.

e ¶ Propriū. Hic videt ꝙ ſpoliator poſſit ſpoliato referre queſtionē proprietatis. extra de cau. poſ. c. cū eccleſia. ‡ et ſe. qd non eſt verū: vt extra de reſti. ſpo. itē cum quis. ⁊ ca. in literis. ſed diſpēſatiue cum ipſo actū eſt: vt patet in glo. precedenti.

f ¶ Ut nō a vobis. Loquitur primati: quia apd metropolitanū prius eſt cōueniēdus: vt. j. c. xxi. ⁊. ix. q. iij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſimulatiōe poſtponere. ne totū (quod abſit) corpus morb⁹ inuadat, ſi languor non fuerit curat⁹ in capite. Quedā enim de primate veſtro Clemētio ad nos perlata [a] ſunt, que q̄m ita grauia ſunt vt tranſire indiſcuſſa nullo modo debeant, fraternitatē vr̄aꝫ hortamur [b] vt cum omni ſolicitudine ac viuacitate mētis indagare multis modis debeatis illata: et ſi ſunt vt audita ſunt vltione canonica reſecētur. Admonemus autē vt nō cuiuſq̄ꝫ perſone grā, nō fauor, non quodlibet blādimentū queq̄ꝫ veſtrū ab his que nunciata ſunt nobis, molliat, vel a veritate excutiat: ſꝫ ſacerdotaliter ad inueſtigandā veritatē vos propter deum accingite. Nā ſi q̇s in hoc piger aut negligens eſſe preſumpſerit, dictis criminibus apud deuꝫ ſe nouerit eſſe participē, cui⁹ zelo ad perſcrutandas ſubtiliter nefandi facinoris cauſas non mouetur.

Hec ſi quis ſpecialia, ⁊ ex his generalē regulam colligi non oportere cōtendit: audiat q̇d Gelaſius. c. xxvij. dicat omnibus clericis cuiuſcunq̄ꝫ ordinis ita ſcribens.

Clerici exceſſus ſui epiſcopi aurib⁹ deferāt Romani pōtificis.

Quapropter [c] nec clericoꝝ quiſq̄ꝫ ap̄lice offenſe ſe confidat futurū immunē, ſi in his que ſalubriter ſequēda ap̄lica deprōpſit authoritas, ſiue ep̄m, ſiue preſbyterū, ſiue diaconū viderit excedentē, ⁊ nō ꝓtinus [d] ad aures Romani pontificis [e] deferre [f] curauerit: probationib⁹ dūtaxat competenter exhibitis, ita vt tranſgreſſionis vltio fiat ceteris interdictio [g] delinquendi: ſin vero [h], modis omnibus erit vnuſquiſq̄ꝫ pontificum ordinis et honoris ſui eliſor, ſi cui clericorum vel auditui totius eccleſie hec putauerit ſupprimenda [i]. Idem.

Si quid in eccleſia dāni aut in his que ſunt preceptionis nr̄e authoritate ꝓhibita, pōtificē veſtrū videritis admittere: mox noſtris aurib⁹ relatione [k] ſignate: vt q̇d fieri debeat, cenſeamus.

Item ex conci. Calce. ca. xxi.

Clerici aut laici ſine examinatione ad ep̄oꝝ accuſationem nō admittantur.

Clericos aut laicos [l]

---

illis vt cum omni ſolicitudine ac viuacitate que dicta ſunt inueſtigentur: ⁊ ſi vera fuerint, canonice puniantur: ⁊ ſi quis in hoc fauore perſone, gratia vel quolibet blandimento negligens fuerit, apud deum iſtorū criminum particeps reputabitur.

a Perlata. A ſubditis. et ſic facit ad propoſitum Gratiani. † aliter hoc ca. nihil facit ad ꝓpoſituꝫ Gra. niſi velis dicere eo ipſo ꝙ dedit aliis licentiā iudicādi, ergo ⁊ accuſandi.

† Cum iſti cognoſcē debeāt ex delegatione pape. Lau. Idē ſētit hic Hug. ⁊ Jo. d. f.

b Hortamur. No. ꝙ per hoc verbum hortamur et monemus, mādatur iuriſdictio. ſic s. e. q. j. notū. ff. de of. preſi. ſepe. videtur tamen ꝙ prouinciale ꝯciliū ordinario iure cogſcat de primate, ſiue de metropolitano ſuo: nā cum cōciliū iudicet de papa in his in quib⁹ ipſe poteſt iudicari: ergo concilium metropolitani poteſt iudicare de ipſo. Ad h⁹. j. e. ſi q̇s. ar. cōtra. xvij. diſt. multis. nā ibi appellatur a concilio ad metropolitanū ergo cum conciliū ſit minus metropolitano, non p̄ōt ip̄m iudicare. xxj. diſt. inferior. Sed p̄ōt dici ꝙ quātuꝫ ad ſua negocia eſt minor metropolitanus ꝯcilio: quātum ad alioꝝ negocia ē maior. Sꝫ in ca. multis. non appellat a concilio: ſed a quadam cōgregatione epiſcoporuꝫ ad metropolitanū: ſed adhuc obſtat. xxj. diſtinc. nunc autē. Sed poteſt dici ꝙ poteſt iudicare de ipſo concilio: non tamen eum condemnare poteſt. Sed ꝙ poſſit iudicari a concilio, bene facit. ix. q. iij. ſaluo. ⁊ ca. ſi autem. ⁊. lxiij. diſt. ſalonitane. Sed eſt arg. contra. s. ca. proxi. Jo.

Cōciliū ꝓuiciale an poſſit d̄ archiep̄o cognoſcē.

Hec ſi quis. Caſus. Dicit Gra. ꝙ que ſupra dicta ſunt ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos, gn̄alia ſunt ⁊ non ſpecialia: ⁊ ſi quis dicat ea eſſe ſpecialia, audiat quid dicit Gelaſius de omnib⁹ clericis generaliter cuiuſcunq̄ꝫ ordinis.

Quapropter. Caſus. Hoc ca. continuatur illi. c. xij. q. ij. quatuor. vbi dicitur ꝙ de redditibus eccleſie quatuor debent fieri portiones: prima epiſcopo: ſecunda clericis: tertia fabrice: quarta pauperibus eſt aſſignanda. Dicitur ergo ꝙ ſi quis cleric⁹ viderit prelatum ſuum in iſtis quartis diſtribuendis peccantem et excedentē, ſtatim debet Romano pontifici nūciare et probare quod nunciat, vt puniatur excedens: quod ſi non fecerit, deponatur.

c Quapropter. Videtur hic ſpecialis caſus in quo quilibet poſſit accuſare ſuū ep̄m. ⁊ hoc. c. ꝯtinuat̄ illi. xij. q. ij. q̄tuor.

d Protin⁹. nōne neceſſaria eſt admonitio? Certe ſic. Ideo expone ꝓtinus. i. poſt tertiā admonitionē. † Idē vt. s. e. q. j. ſi peccauerit. ſic extra de ſimo. licet.

† Idē ſentit h. ⁊ L.

e Pōtificis. vel alterius ſuperioris. Jo.

f Deferre. i. denunciare. Hic habes ꝙ aliquis cogitur accuſare: vt j. q. ō. j. quiſquis. et v. q. v. ca. j. extra q̄ ſi. ſint legiti. c. cauſam. ⁊. xxiiij. q. iij. tam ſacerdotes. † Ad arg. contra extra de accu. licet. in fi. ⁊. v. queſt. ij. ſi primates. ⁊. iij. q. iiij. cleric⁹. ⁊. C. vt nemo inuit⁹ agere. l. vna. Solu. ad denūciationem quilibet tenet̄, de qua hic loquit̄: non autē ad accuſationē vt in contrariis.

Accuſare quis q̄n q̄ꝫ cogitur.

† Ad idē. C. ſi inge. et ma. dif. famari. C. de p̄ma, car. l. j. circa fi. Et ō ſpāle i dilapidatiōe vt q̄libꝫ cleric⁹ teneat̄ denunciare, q eſt rō, q: inſimul debēt adminiſtrare, aſ ſecus.

g Interdictio. forte ſpeciale eſt i dilapidatiōe vt q̄libet teneatur denunciare.

h Sin vero. i. ſi nō fecerit quod dictum eſt de quatuor portionibus. xij. q. ij. quatuor.

i Supprimēda. j. v. q. ij. ſi primates. contra. ſed illud de crimine iniuriarū, de quo poteſt epiſcop⁹ cōponere cū clericis ſuis ſiue inter partes.

Si q̇d. Caſ⁹. Precipit papa q̄buſdā clericꝭ vt ſi viderint pōtificē ſuū dānificātē res eccl̄ie, vl̄ facere cōtra ꝓhibitionē: denunciēt ſibi, vt puniatur.

k Relatione. ex hoc patet ꝙ loquitur in denūciatione ⁊c. ſicut ca. ſuperius. Jo.

Clericos. Caſus. Clerici ⁊ laici qui proni ſunt et faciles ad accuſandū alios: nō debēt admitti ad accuſandū ep̄os vel clericos, niſi prius eoꝝ opinio ⁊ vita diſcutiat̄. Ben. tamē intellexit aliter, hoc modo ſcꝫ, ꝙ clerici vel laici nō admittant̄ in exceptis criminib⁹, niſi accuſati ſint de crimine infamati. Sꝫ p̄ma poſitio magis conſonat litere, ⁊ verior videtur.

l Aut laicos accuſantes ep̄os aut clericos decerni

mus nõ eſſe recipiẽdos paſſim ⁊ ſine probatione. Jo.
a ❡ Eorum.i.laicorum vel clericorũ ſi ſunt ignoti: vt ·ſ·.e.querendũ. vel eorũ.i.epõrum qui accuſantur: q2 ſi vita eorũ antea bona fuit, laici in nullo poſſunt eos accuſare: vt.ſ.e.q.j.in primis.i ſi.et extra de teſt.veniẽs. ſi vero mali/⁊ laici ⁊ quilibet criminoſi admittunk, † niſi inimici et conſpiratores.ex̃ ð ſi.licet hely.⁊ de ſentẽ.⁊ re.iudi.cũ J. et B. Ex hoc loco Baz. fundauit ſuam opinionem, vt dixi in ſumma: ſed intelligas loq̃ in illis cauſis in q̃bus laici poſſũt accuſare clericos.

b ❡ Q2 alibi. Ar. ꝙ ſolus epũs habz merũ imperiuz in ſua dioceſi: vt.xj.q.j.de pſona.v.q.vj.delatori. hoc ei eſt merũ imperiũ: ſcʒ cognoſcere de criminibꝰ.ff.de offi.eius cui mã.eſt iuriſ.l.j. † et.ff.de offi.preſi.illicitas.§.q̃ vniuerſas.et C.de pba.ſciant.

dicik ꝙ nõ ſunt admittẽdi ad accuſationẽ ſacerdotum: niſi probent coram iudice ⁊c̃. quod probatur eoipſo ꝙ contrarium non probatur.

e ❡ Per alios.i.procuratores.ſ.iij.q.ix.abſens.
f ❡ Et actis.i.actionibus † vel literis epiſcopoꝝ ſuorum: vt.xix.qõ.ij. due. et hoc ſi ſunt ignoti.⁊ eſt ſi.ſ.iij.q.v.canonica. vel tantũ valet eis teſtimoniuz pplĩ q̃ʒ tũ examinatio: vt xxiiij.di.c.j.Jo.

passim accusantes ⁊ ſine pbatione epõs aut clericos, ad accuſationẽ non recipiẽdos decernimꝰ, niſi priꝰ diſcutiatur eorũ[a] exiſtimationis opinio.

Item ex ſynodo romana.

❡ Quelibet pſona epõs aut alios accuſans, monſtranda documentis inferat.

SI quis epũs aut diaconus aut q̃libet clericus apud epõs (q2 alibi[b] nõ oportet) a qualibet pſona accuſati fuerint: quicũq3 fuerit vir ille, ſiue ſublimis honoris, ſiue alterius dignitatis, qui hoc genus illaudabilis[c] intentionis arripuerit, nouerit dicẽda pbationibꝰ[d] mõſtrãda documẽtis ſe debere inferre. Itẽ Damaſus pa. ſtepha. archiepõ.

❡ Sacerdotes non accuſent qui ad eundem ordinem prouehi non poſſunt.

SAcerdotes (vt ãtiqua tradit authoritas) criminari non pñt, nec in eos teſtificari, qui ad eũdem nõ debent nec pñt puehi honorẽ.

Item Iginus papa.

❡ Niſi irrepꝛehẽſibiles i maiorũ accuſatione nõ recipiãtur.

CRiminationes maioꝝ natu p alios[e] nõ fiãt niſi per ipſos qui crimina intendunt, ſi tamẽ ipſi digni ⁊ irreprehenſibiles apparuerint, ⁊ actis[f] publicis docuerit ſe oĩ ſuſpitiõe carere et inimicitia, ⁊ irrepꝛ̃henſibilẽ habere fidẽ, ac conuerſationem ducere.

❡ Colligik itaq3 ex his oĩbꝰ ꝙ ſubditi i accuſatiõe p̃latoꝝ ſunt admittẽdi. ❡ Nũc videdũ eſt an monachi in accuſatione epõrum ſint audiendi.

Adrianꝰ papa videk eos ab accuſatiõe remouek, ita dicẽs

❡ Monachi ſacerdotes accuſare, vel in eos teſtificari non poſſunt.

PLacuit[g] eoꝝ accuſandi ſacerdotes et teſtificandi in eos vocem obſtruere, quos non humanis † vocibus tantũ, ſed ⁊ diuinis mortuos eſſe[h] ſcimus: quia funeſtã[i] vocẽ potiꝰ interdici q̃ʒ audiri oportet. Item in cõcilio Calcedoñ. precipitur vt eccleſiaſticas actiões monachi attrectare non preſumant.

Item Pelagius papa.

❡ Monachi in accuſatiõe nõ ſunt audiendi.

NUllus monachꝰ talia vſq3 arripiat: nec ſcl'aria[k] aut eccleſiaſtica[l] negocia

❡ Colligik. ❡ Caſus. Gra. ex ſupra dictis ifert ꝙ ſubditi bene poſſunt accuſare p̃latos. Sed poſtea querit an mõachi poſſint accuſare epiſcopos: et videtur ꝙ remoueank. Et hoc pbat p ſeq. ca.

PLacuit. ❡ Caſꝰ. hoc ca. intelligitur de monachis ſecũdũ Gra. Queſitũ fuit ab adriano an monachi vocem accuſandi epõs vel cõtra eos teſtificãdi habeãt. Et rñdet ꝙ nõ: quia mortui ſũt nõ hũanis actibus: q2 loquuntur vt alij homies, vl q2 interſũt ꝯctibꝰ, vt ẽptionis vel vẽditionis: ſed diuinis.i.accuſationibus epõꝝ/que dei timore fieri debẽt. in ꝯcilio etiã calcedonẽ. p̃cipik vt nõ p̃ſumant eccl'iaſticas actiões tractare. Quidã tamen itelligũt hoc ca. de criminoſis q̃ mortui ſunt nõ hũanis vocibꝰ.i.malitijs, ſed diuinis.i.bonis operibꝰ. vel hũanis, q2 vocẽ habẽt vt alij hoies. et ſm hoc non facit ad propoſitum. Gra.

c ❡ Illaudabilis intentionis. Accuſationem vocat illaudabilem intentionẽ: quia cauſe materiam criminibus creare noſcuntur. C.de iudi. properandũ. et preſumitur ſemper ꝙ inuidie cauſa fiat accuſatio: vt.vj.q.j.ſi omnia. ⁊ quia vix ſine culpa experiri poteſt: ideo clerici ab ea abſtinere debent: vt de pe. diſtin.v. qualitas. ſ.e.q.vj. decreto. Uel dic illaudabilẽ quo ad vulgi opinionem. Nam preſumitur al's quis bono zelo accuſare: vt extra de do. ⁊ contu. veritatis. in parte deciſa. Ex charitate enim debet prouenire accuſatio. extra de accu. ſi quis epũs. ⁊ qui accuſat, publice ſalutis cuſtodiã gerit: vt.C.de famoſis libel.l.vna.

d ❡ Probationibus. ſic.C.de proba. ſciant. Jo.

CRiminationes. ❡ Caſus. Dicitur hic ſi aliqui ſint ignoti qui velint alios accuſare/ꝙ nõ ſunt admittendi niſi prius corã iudice ſe pbent irreprehenſibiles eſſe/⁊ omi ſuſpitione carere. Si intelligas ca. de notis,

g ❡ Placuit. hoc.c. idẽ adrianꝰ † itelligit de ifamibꝰ: vt.ſ.iij.qõ.iiij. hi q̃.⁊.ſ.iij.q.v.canonica. Uel intellige cũ gra. de monachis.ſ.criminoſis. nã certũ eſt ꝙ monachi accuſare pñt: vt ex̃ de accu. ex parte.⁊.ſ.e.cũ paſtoris.

h ❡ Mortuos eſſe. q̃tũ ad ciuiles actus, et etiã ad diuinos: q2 nõ poſſunt baptizare, ſepelire, predicare, penitentiam dare: vt.xvj.q.j.c.j.et.c.qui vere.

i ❡ Q2 funeſtã. q2 ſemp debẽt flere.xvj.q.j.placuit.

NUllus. ❡ Caſus. Nullus monachus p̃ſumat aliquẽ accuſare, vel pturbare ſecularia negocia vel eccleſiaſtica: q2 in talibus mortua eſt vox eorum.

k ❡ Nec ſecularia.i.tutelam ⁊ procurationem.
l ❡ Aut eccleſiaſtica.i.baptizare: quod olim non licebat eis.xvj.q.j.placuit.

† Uñ dicit lau. ꝙ acta publica vocat eoꝝ bona opera publica p q̃ manifeſte docetur ꝙ iſtis carent: et illa hñt Archi.

† fal's ab hũanis vocibꝰ/ ſed diuinis ⁊c̃.

† Idez ſentit h Lau. ſʒ non vr bõa lr̃a cũ nullũ iſtoꝝ capitulorũ hic allegatorũ ſit adriani vt patz ex ipõꝝ ſuprascriptione. Ar.

perturbare preſumat: q2 mortua eſt in talibus vox eorum.

Sed aliud eſt qđ ex p̄ſumptiōe aſſumitur temeritatis: aliud qđ ex neceſſitate geritur charitatis. monachi em̄ ex preſumptione ep̄os accuſare nō p̄ñt: ex charitate p̄ñt. vñ et in canonib⁹ p̄cipitur vt cubicularij ep̄i ſint vel religioſi clerici, vel electi monachi: vt de ei⁹ vita teſtimoniū dicere poſſint.

Item illud Eleutherij pape oībus generaliter dicitur.

Conſentire conuincitur, qui cum poſſit peruerſis negligit obuiare.

NEgligere cū poſſis[a] perturbare[b] peruerſos, nihil eſt aliđ q̄ȝ fauere. nec caret ſcrupulo[c] ſocietatis occulte, q̄ manifeſto facinori deſinit obuiare. Itē Hiero. tā de ſe q̄ȝ de alijs monachis i primo prologo biblie ſcribit dicens.

Quantū ex vite merito qs eccleſiam edificat, tm̄ nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat.

SAncta quippe[d] ruſticitas[e] ſolū ſibi prodeſt: et quātū ex vite merito edificat eccl'iaȝ xp̄i, tm̄ nocet[f] ſi deſtruentib⁹ nō reſiſtat. Itē Greg.

Subditi vitia prelatorum reprehendere ſtudeant.

ADmonendi[g] ſunt ſubditi ne plus q̄ȝ expedit ſint ſubiecti: ne cum ſtudent plus q̄ȝ neceſſe eſt hoīb⁹ ſubijci cōpellantur vitia eoꝝ venerari. Idem generali ſynodo preſidens dixit.

Clerici ſiue electi mōachi ſint cubicularij epiſcopi.

CUm paſtoris[h] vita in exēplū debeat eē diſcipulis: plerūq3 clerici q̄lis in ſecreto ſit vita ſui paſtoris, neſciūt: quā tm̄ ſeculares pueri[i] ſciunt. de qua re p̄ñti decreto cōſtituim⁹ vt quidā[k] ex clericis vel etiā ex monachis electi in miniſterio cubiculi pontificalis obſequātur: vt is q̄ in loco regiminis eſt, tales habeat teſtes[l] qui veram eius in

Sed aliud eſt. Caſus. Soluit Gra. ⁊ dicit ꝙ monachi non admittuntur ad accuſandū ep̄os ex preſumptione temeritatis, ſed neceſſitate charitatis bene admittuntur. vnde precipitur vt cubicularij ep̄i ſint clerici religioſi, vel monachi: vt de eius vita teſtimonium dicere poſſint. Et ꝙ poſſint admitti etiaȝ monachi, p̄bat p ſequentia ca.

Itē illud. Hec eſt. vij. pars. q. in qua p̄bat ꝙ vnuſquiſq3 tenetur obuiare peccātibus, et eos corrigere in quātū poterit ſalua pace: alr̄s tenetur ipſe. ⁊ ad hoc probādū adducit. vj. autho. Jo. de fan.

a NEgligere cuȝ poſſis. Videtur de prelatis tantum loqui.

b Perturbare. Id eſt p̄hibere, et remouere a malo: et hoc cū cōmode poteſt illud facere alr̄s nō peccat qui ſic non prohibet. xxij. q. ij. primū. et c. faciat. et ſm hoc quilibet tenetur p̄hibere iniuriā a p̄ximo. xxiij. q. iij. non inferēda. Alij hoc ca. intelligunt de p̄latis: vt. xxiij. q. iiij. duo iſta. et ca. ita plane. ⁊. q. vlt. preterea. Uel itellige de atrocibus vt tunc quilibet teneatur: argu. ex̄ de ſen. excō. c̄ſte. xxiij. q. iij. c. vlt. ⁊ de pe. di. j. periculoſe. Uel dic ꝙ quilibet tenetur prohibere p̄imū a pctō cōmittēdo. xxij. q. v. hoc videtur. ſecus in cōmiſſo. xciij. diſt. diaconi. Jo.

c Scrupulo. Id eſt ſuſpitione.

SAncta quippe. Caſus. Quidam monachi erāt valde in ſe religioſi: ſed circa correctionē aliorum erant tepidi ⁊ remiſſi. Tales reprehēdit Hiero. dicens ꝙ ſctā ruſticitas tm̄ ſibi p̄deſt: ⁊ quantū ex vite merito edificat eccleſiā, tm̄ nocet ſi deſtruētib⁹ eā nō reſiſtat.

d Quippe. i. cum ſimpliciter ⁊ pie viuūt, ⁊ alios nolunt increpare. Et intelligitur de prelatis qui ex officio tenentur reſiſtere malis: ⁊ quoꝝ taciturnitas eſt mortale peccatū: ⁊ magnum damnū in eccl'ia operatur: vt lxxxiij. diſtinc. nemo. Et eſt hic argu. vitam actiuā eſſe preferendā cōtemplatiue: vt. vij. q. j. ſcias. ⁊. viij. q. j. in ſcripturis. ⁊ habent ſe vt excedens ⁊ exceſſa. Cōtēplatiua quantū ad perſonā cōtēplantis magis eſt ſecura, et minus vtilis. actiua v̄o magis laborioſa ⁊ min⁹ ſecura: ſed magis fructuoſa: vt extra de renun. niſi cum pridem. et extra de regu. licet.

e Ruſticitas. Id eſt ſimplicitas.

f Nocet. Intellige hoc negatiue. i. nō tantū p̄deſt edificando quantum edocendo et reſiſtendo. Simile xliij. diſt. §. debet. xxij. q. ij. primum. Jo.

ADmonendi. Caſus. Quidā ſubditi in bonis ac malis obediebant ſuis prelatis. Sed dicit Greg. ꝙ admonendi ſunt ne plus q̄ȝ expediat ſint ſubiecti: vt vitia illorum non compellantur venerari.

g Admonēdi. bonum mediocre q̄ñq3 dimittitur propter bonū obediētie: ſed malū nūq3 fieri dȝ: vt. xj. q. iij quid ergo. Jo.

CUm paſtoris. Caſ. Quidam ep̄i nō habebant clericos cubicularios ſecū, ſed pueros ſeculares: quorū vita qualis eſſet i ſecreto, erat ignota clericis: ſecularib⁹ aūt pueris nota. Precepit ergo Greg. vt ep̄i ſecū habeāt clericos vel monachos cubicularios, qui poſſint eſſe teſtes de vita et cōuerſatione ep̄orū in ſecreto: et ex ſedula viſione exempluȝ profectus ſumāt.

h Cū paſtoris. gñaliter teneas ꝙ monachi poſſunt accuſare ⁊ ep̄os et alios: dum tm̄ hoc faciant de licentia abbatis. xij. qō. ij. nō dicatis. xvj. q. j. monachi. Et ſi ſuum abbateȝ accuſare vult, habebit expēſas a monaſterio: vt ex̄ de accuſa. ex parte. ⁊ tunc nō eſt neceſſarius ꝯſenſus abbatis, ſed ſi aliū vult accuſare, nō habebit expenſas a monaſterio. Si ſunt in ſcholis, poſſunt agere de his tm̄ que pertinent ad ſtudiū: vt ex̄ de offi. deleg. p̄terea. ff. de re iudica. queſitum. et. ff. de iudi. longius.

i Pueri. Id eſt ſeruientes. ſic. xxij. q̄one. ij. abrahā quoq3. et. ff. de verb. ſig. pueri.

k Ut quidā. Duos habebit ſacerdotes, et tres diacones: vt de cōſecra. diſt. j. iubemus. Sed nūquid contradicente abbate pōt ſumere monachū epiſcopus ſibi in ſocium? Non videtur: cum hoc ſit priuilegium pape: vt. ix. q. vlti. per principalem. ⁊. lviij. diſt. cap. j. et. ij. arg. cōtra. xvj. q. j. qui vere. Jo. Sol. credo ꝙ ſic: niſi monaſteriū ſit exemptum: cum maiora poſſit: vt extra de exceſ. prel. ſicut vnire. B. Sed nōne monachi nunq3 exibunt de clauſtro: vt. xvj. q. j. placuit? Reſpon. quando p̄fecti ſunt, fit hoc vt exterius fructificent: vel quando fiunt epiſcopi: et iſti cubicularij poſſunt eſſe teſtes non ſolum de cōuerſatione epiſcopi, ſed etiam de facto eius: vt. xij. q. j. manifeſta. Jo.

l Teſtes. Propter hoc inducit cap. q2 qui poſſunt teſtari, ⁊ accuſare: nec tales ep̄s poteſt ab accuſatione repellere: vt ex̄ de accu. nulli. et. C. qui accu. nō poſ. in Archi.

vij. ps
Malos non corrigere an ſit pctm̄.
Fouere.
Quo ad p̄latum dic vt legi. ⁊ no. vj qō. j. illi q̄. xxx. diſt. ca. vlt.
Uita actiua ē ꝯtēplatiue p̄ferēda.
Monachi accuſare poſſint.
Monachū inuito abbate ſibi pōt ep̄s ſociare.
Ad h⁹ facit qđ not. §. j. q. j. p̄ vtilitate.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quum: arg. contra, ſpeciale eſt in epiſcopo. Jo.

Peruenit. ¶ Caſus. Eps Maſſilien. prauos hoies habebat in ſua cōuerſatione: ⁊ precipue quēdam preſbyterū fornicatorem. hoc peruenit ad notitiā Grego. quare precipit Virgilio epo vt Maſſilien. vltione cōpeſcat: ⁊ preſbyterum fornicatorem cogat penitere.

a ¶ In ſocietate. Nota ꝙ preſumit cōtra aliquem vel ꝓ aliquo ex ſocietate, vt. xxviij. q. j. ſepe. lxxxj. diſt. clericus. ⁊. xviij. q. ij. definimus. Joan.

b Epiſcopi. poſſint. ſ. di. xciij. diaconi.

¶ Item Joānes. ¶ Caſus. Per hūc ß. probat Gra. ꝙ ſubditi poſſunt accuſare prelatos: ⁊ dicit ꝙ Jo. redarguebat iudeos ad ſe venientes.

c ¶ Joānes. probat cū hic eremita accuſabat ꝙ monachi poſſunt accuſare: qḋ verum eſt ſi habēt ſpeciale mandatū abbatis. xvj. q. j. que vere. nisi forte requiri non poſſit ſine magna difficultate: arg. ff. de iniur. ſed ſi vnius ß. ſilio. vt notaui. xij. q. j. non dicatis.

¶ Item ex. ¶ Caſus. Nunc concludit Grat. ex ſupradictis. Dictū eſt ſupra ꝙ illi poſſunt accuſare ſacerdotes qui ad eūdem gradum aſcendere poſſunt: ſed monachi poſſunt prouehi ad ſacerdotium ergo poſſunt accuſare ſacerdotes.

De accuſatiōe. ¶ Hec queſtio diuidit in duas partes: in quaꝝ prima probat ꝙ accuſator debet eſſe preſens, et obligare ſe ꝓprio ſcripto ad talionem. Secunda ibi: Que vero. Jo. de fan.

¶ Caſus. Hic ponitur. viij. q. qua querit an accuſatio debeat fieri in ſcriptis, ⁊ ꝓbat primo ꝙ ſic: poſtea probat contrarium: ⁊ poſtea ſoluit in ß. ſed calixtus.

d ¶ De accuſatione. Circa hoc notādum eſt ꝙ aliud eſt infamatio: aliud denūciatio: aliud accuſatio. Infamatio ꝓhibet. ſ. e. q. proxi. accuſatio. v. q. j. c. j. ⁊. ij. Secunda ſcʒ denunciatio precipit. ſ. e. q. j. ſi peccauerit. ſ. q. proxi. quapropter. ⁊ fit ſine inſcriptione. iiij. qō. iiij. ß. aliquādo. Tertia. ſ. accuſatio pmittit: et in ea inſcribit et ſubſcribit. j. e. libelloꝝ. Fallit tamē hoc in ſex caſib9. Non eñ ſemp cogit quis inſcribere: vt in leuib9 criminibus. ff. de accu. leuia. ⁊ in crimine abigeatus. C. de abigeis. l. vna. et in caſu vbi mulier accuſat. xv. q. iij. de crimine. ⁊ ſm quoſdā in crimine apoſtaſie: et vbi xpianus iudeā duxiſſe accuſat. C. de apoſta. apoſtatarū. C. de iudeis. ne quis. et vbi maritus accuſat vxorem iure mariti. iiij. qō. iiij. ß. ſi maritus. C. de adulte. q̄uis. et. l. q̄uis. ⁊. l. iure. Jo. Sʒ hoc falſum eſt ſm ius canonicū: vt ex de pcu. tue fraternitatis. Item qñ offm denūciat crimē alicuius. C. de accu. ea q̄. iiij. q. iiij. ß. aliqñ. B. Et cū crimē in modū exceptiōis ꝓponit ſm ꝙ diſtiguit ex de accuſ. ſup his. Nūc videndū q̄d iuris ſit circa ſingulos modos agēdi. Et q̄dē denunciationē precedet admonitio. al's remouet denūcians a denūciatione: vt ex de accuſat. ſup his. et. c. ſi q̄s eps. et. ſ. e. q. vij. accuſatio. ⁊ ca. ſi q̄s ergo. Itē criminoſi, infames, inimici, poſſunt a denūciatiōe repelli: vt. iij. q. vij. qui ſine peccato. et. c. poſtulatus. ⁊. xxxv. qō. vj. eps i ſynodo. et ex de teſti. cogē. preterea. ex de accuſ. cuʒ oporteat. ⁊ dictum eſt. ſ. e. q. j. ſi peccauerit. ⁊ ex. e. qualiter. ij. Pena ſic cōuicti modica eſt, qr debet penitere de crimine: et credo eū nō eſſe remouendū ab ordine vel dignitate: niſi delicti qualitas aliḋ requirat, vt i ſimonia. j. q. j. ſi quis neqʒ. ⁊. q. vij. requiritis. ſeu ſcandalum inde oriretur. ex de no. ope. nun. cum ex iniuncto. Si aūt agat in modum inquiſitionis. ſilr̄ ter inſcriptio non eſt neceſſaria, ⁊ poteſt procedi ſine ipſo qui impetrauit inquiſitionē: ſicut et cū ipſo: ſed fama dʒ precedere inquiſitionem, nō ſemel ſʒ ſepius: ⁊ apud bonos et graues: vt ex de accu. qualiter. ⁊. c. cū oporteat. ⁊ de ſimo. licet. Citari etiā dʒ infamatus, vt audiat ei9 exceptio: vt eiſdē. c. habetur. ⁊ ex de ſen. ⁊ re iudi. cū J. et A. Et in hoc caſu poſſunt teſtes recipi lite nō ꝯteſt. vt ex vt lit. nō conteſt. qm̄ frequenter. ß. iij. Pena huius talis eſt. Prelati ſunt ab adminiſtratione remouēdi, minores ſunt beneficio priuandi. extra eo. qualiter. ⁊ de ſimo. dilectus. Sed ſi in modum exceptionis obijcitur crimen, diſtingue vt extra. e. ſuper his. ⁊ ex de ordi. cog. cum dilectus. ⁊ debet eſſe preſens. ex eo. qualiter. ⁊ in hoc caſu laici bone fame admittuntur ad agendum, excipiendum, ⁊ teſtificandum. extra de teſti. tam literis. et. xxiij. diſt. illud. Sed cum crimē obīcitur in modū accuſatiōis, ſemper eſt neceſſaria inſcriptio: vt. j. e. libelloꝝ. fallit in ſex caſibus ſupra nota. ⁊ in ſeptimo ſm quoſdam cum officialis accuſat. C. de accu. ea que. In hoc caſu pena eſt depoſitio: vt. ſ. proxi. q. lator. ⁊ ex de ſimo. dilectus.

ſecreto ꝯuerſationē videant, et ex ſedula viſione exempluʒ profectus ſumant.

Idem Virgilio epo Arela.

¶ Prauos i ſua ſocietate epiſcopus habere non debet.

Peruenit ad nos fratrē et coepm nrm Serenū maſſiliēſem prauos hoīes in ſocietate[a] ſua habere: ita deniqʒ vt pbr̄m quēdā qui poſt lapſum carnis in ſuis adhuc dicitur iniquitatibus volutari, familiarē habeat. qḋ a vobis ſubtiliter eſt requirēdum. Et ſi ita cōſtiterit: cure vobis ſit noſtra eum ſic vice corrigere: vt qui talem recipit, nō familiaritate fouere, ſed diſcat ſe potius vltione cōprimere: et qui receptus eſt, diſcat lachrymis pctā diluere, nō iniquitatē imūditijs cumulare.

Item Paſchalis papa.

¶ Viros boni teſtimonij ſemper epiſcopi ſecum habeant.

Epiſcopi lectioni ⁊ orationi vacent: ⁊ ſemp ſecum preſbyteros et diacones aut alios boni teſtimonij clericos habeant: vt ſm apoſtolum et ſanctoꝝ patrum inſtituta poſſint[b] irreprehenſibiles inueniri.

Item Joannes[c] baptiſta cū duceret eremiticā vitam, ſcribas et phariſeos, ſacerdotes ⁊ leuitas iudeoꝝ ad ſe venientes aſpera increpatiōe redarguit. Item ex canonibus definitur. Illi ſacerdotes accuſare poſſunt, qui ad eundem gradum conſcendere valent. Cum ergo monachi ad ſacerdotij gradū laudabiliter pertingere valeant: patet ꝙ ⁊ ipſi ſacerdotes libere accuſare poſſunt. ¶ Queſtio. viij.

De accuſatione[d] vero qualiter fieri valeat, in canonibus aperte decernit. Ait eñ Calixtus papa.

¶ Accuſatio ſemper fiat in ſcriptis.

Luce iij. a.

Denūciati punitio.

Inquiſiti punitio

Accuſatio, denunciatio, infamatio diuerſa ſunt.

Accuſati punitio.